

Immateriellrätt – en tillväxtstrategisk hävstång för ökad svensk konkurrenskraft

En nulägesbeskrivning och behovsanalys gällande kunskapshöjande insatser kring immateriella tillgångar och rättigheter. Genomförd Maj–September 2026.

Underlag till PRV:s och Vinnovas delredovisning av regeringsuppdraget att genomföra kunskapshöjande insatser om immateriella tillgångar och rättigheter (KN2026/00442)

Förord

Sveriges konkurrenskraft avgörs alltmer i ett europeiskt och internationellt sammanhang. Budgetpropositionen för 2026, forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2024/25:60) och Produktivitetskommissionen (SOU 2025:96) slår samstämmigt fast att förmågan att hantera immateriella tillgångar är avgörande för landets konkurrenskraft. Detta blir särskilt angeläget när ett förändrat geopolitiskt landskap gör mycket av den kunskap Sverige utvecklar skyddsvärd och eftertraktad av andra länder.

Rapporten är Hello Future AB:s hypotesdrivna behovsanalys och underlag till PRV:s och Vinnovas delredovisning av regeringsuppdraget KN2026/00442. Den konstaterar att kunskapen om immateriella tillgångar hos svenska forskare, entreprenörer och SMF är låg, ojämnt fördelad och patentcentrerad och behöver höjas.

Här öppnas en stor möjlighet: kunskapshöjningen kan fungera som en tillväxtstrategisk hävstång, en slutsats med brett institutionellt stöd tvärs över budgetpropositionen, forsknings- och innovationspropositionen, Produktivitetskommissionen och IVA. Men hävstången aktiveras först när frågan lyfts från att vara en avgränsad sakfråga till att bli en självklar del av hela näringslivspolitik. Detta är att betrakta som brådskande snarare än önskvärt.

Internationellt pekar behovsanalysen på konkreta risker och möjligheter: rättigheter skrivs i dag över till parter i andra länder inom EU-ramprogram som Horisont, med färre svenska bolag som följd, och forskare saknar ofta kunskap om dual use, exportkontroll och lagen om försvarsuppfinningar. Ett intensifierat europeiskt samarbete (till exempel genom att nyttja European Patent Academy vid EPO, EUIPO och WIPO Academy i stället för att bygga upp motsvarande kompetens på nytt) öppnar möjligheten att vända utvecklingen och stärka svenskt inflytande över hur europeiska ramverk utformas.

Bland de behov som identifieras: breddad grundförståelse bortom patent (upphovsrätt, företagshemligheter, data, avtal), rätt kunskap vid rätt tillfälle i mottagarens livscykel, en sammanhållen digital kunskapsmiljö, samt granskningsstöd före avtalssignering i internationella konsortier. Rapporten föreslår även indikatorer för uppföljning som mäter förmåga snarare än volym.

Vägen framåt är att kunskap om immateriella tillgångar behöver bli en integrerad, varaktig del av svensk tillväxtpolitik. PRV tar fram och kvalitetssäkrar kunskap med stärkt europeisk och internationell kapacitet. Vinnova och berörda myndigheter väver in den i näringslivspolitikens processer och de som möter målgrupperna använder den – så att hävstången realiseras i hela innovationssystemet.

Kalle Jegers
Seniorkonsult, Hello Future AB
kalle@hellofuture.se

Nicke Lundmark
Seniorkonsult, WDO Sweden AB
nicke@wdo.se

Innehåll

Innehåll.....	3
1 Inledning.....	4
2 Sammanfattning.....	7
3 Nuläge och behov gällande ökad kunskap om IMT-den övergripande bilden.....	12
4 Vad behöver förändras?.....	16
5 Vem behöver göra vad?.....	20
6 Rekommendationer (fördjupade).....	24
Bilaga A Metod och underlag.....	27
Bilaga B Nuläge och behov: nio teser.....	30
Bilaga C Indikatorer kandidater per tes.....	44
Bilaga D Källförteckning.....	46
Bilaga E Intervjupersoner.....	48

1 Inledning

1.1 Bakgrund och syfte

Denna rapport är ett underlag till en del av den gemensamma delredovisning som Patent- och registreringsverket (PRV) och Vinnova ska lämna till Regeringskansliet inom regeringsuppdraget att genomföra kunskapshöjande insatser om immateriella tillgångar och rättigheter (KN2026/00442).

Rapporten är sammanställd av Hello Future AB på uppdrag av PRV och ger en nulägesbeskrivning och behovsanalys, framtagen genom kvalitativ analys av ett brett dokumentunderlag (exempelvis dialogmöten med innovationssystemets aktörer, lärosätenas skriftliga inspel, statliga utredningar, tidigare regeringsuppdrag, PRV:s utbildnings- och enkätdata, kontextrapporter.) kombinerat med intervjuer med experter inom området. Den skall läsas som en konsultrapport; slutsatser och rekommendationer är Hello Futures bedömningar utifrån det resultat som tagits fram i behovsanalysen, och de är avsedda som underlag för PRV:s och Vinnovas egna ställningstaganden i delredovisningen och för uppdragets fortsatta arbete.

Regeringen gav den 26 februari 2026 PRV och Vinnova i uppdrag att genomföra kunskapshöjande insatser för att stärka förmågan i innovationssystemet till strategisk hantering av immateriella tillgångar och rättigheter, bl. a patent, upphovsrätt, formskydd och varumärke. Det uttalade syftet är att öka nyttiggörande och värdeskapande från forskning och innovation och att främja att immateriella tillgångar skyddas. Regeringen motiverar uppdraget med forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2024/25:60), Produktivitetskommissionens bedömning att kunskapen om immaterialrätt generellt sett är låg i Sverige (SOU 2025:96) och ett förändrat geopolitiskt landskap där mycket av den kunskap som utvecklas är skyddsvärd.

Uppdraget som helhet innefattar sex deluppdrag:

1. Utredda och analysera behovet av information, stöd och vägledning för relevanta målgrupper,
2. Ta fram, tillgängliggöra och sprida behovsanpassat kunskapsunderlag och utbildningsmaterial,
3. Stärka PRV:s och Vinnovas kapacitet att stödja innovationssystemets aktörer,
4. Stärka samverkan med berörda aktörer och verka för varaktiga samarbetsformer, processer och strukturer,

5. Främja användningen av offentlig patentinformation hos innovationssystemets aktörer,
6. Föreslå hur insatsers effekter och målgruppers kunskap och förmåga kan följas upp, inklusive förslag till indikatorer.

Den första delredovisningen ska enligt regeringsbeslutet innefatta en analys av målgruppernas behov och förslag till indikatorer för uppföljning och utvärdering.

Denna rapport ger i första hand underlag till deluppdrag 1 (analys av målgruppernas behov) och i viss utsträckning även input till deluppdrag 6.

1.2 Rapportens struktur

Rapporten är uppbyggd kring fyra frågor, som besvaras i kapitel 3–6:

- Vad är problemet? Nulägesbilden – vad behovsanalysen visar (kapitel 3).
- Vad behöver förändras? Behovsbilden och de principer som bör styra insatserna för att sprida ökad kunskap om immateriella tillgångar och rättigheter (kapitel 4).
- Vem behöver göra vad? Vad regeringsuppdragets ansvarsfördelning mellan PRV, Vinnova, övriga myndigheter och innovationssystemets aktörer innebär i praktiken (kapitel 5).
- Vad rekommenderas? Rekommendationer till PRV och Vinnova för det fortsatta arbetet, inklusive förslag på vad myndigheterna kan föreslå regeringen som kompletterande åtgärder (kapitel 6).

1.3 Läsanvisningar

Rapporten består av två delar som ska läsas tillsammans.

Del 1 – Behovsanalys, slutsatser och rekommendationer (kapitel 1–6).

Behovsanalysen visar vad som behöver förändras, vem som behöver göra vad och vad som rekommenderas baserat på behovsanalysen.

Del 2 – Metod, teser och underlag (bilaga A–E) redovisar det hypotesdrivna arbetssättet, underlaget och hur resultatet av behovsanalysen tagits fram. Del 2 innehåller också indikatorer till deluppdrag 6, källförteckning och en förteckning över intervjupersoner.

1.4 Målgrupp och avgränsning

Regeringsuppdragets målgrupper är kunskapsintensiva företag, särskilt små och medelstora företag, startups och scaleups, samt forskare, studenter och kreatörer. Uppdraget anger också att insatser ska riktas mot de aktörer som

kan bidra till målgruppernas kunskap och förmåga: exempelvis myndigheter, forskningsfinansiärer, branschorganisationer och övriga aktörer som investerare, holdingbolag och inkubatorer.

Rapporten har i enlighet med den övergripande planen fokus på individer i akademiska miljöer. Underlaget för behovsanalysen är dock bredare än så och omfattar även företagsstödsaktörer, exportfrämjare, finansiärer och försvarsmyndigheter, tidigare regeringsuppdrag och PRV:s utbildningsdata gäller i huvudsak företag. Flera teser i den genomförda analysen beskriver därför innovationsstödsystemets struktur snarare än något individuellt perspektiv i målgruppen och identifierar behov som är giltiga för fler grupper än bara individer i akademiska miljöer. Bilaga A redovisar underlagets målgruppsbredd.

Uppdraget anger att insatser som syftar till ökad kunskap bland exempelvis forskare och studenter ska utgå från lärosätenas ansvar för att processer och struktur finns på plats. Rapporten föreskriver därför inte organisationsförändringar vid lärosätena, utan beskriver behoven och de strukturer som omger målgrupperna.

1.5 Begrepp

Rapporten använder regeringsuppdragets begrepp. Begreppet immateriella tillgångar (IMT) omfattar både registrerbara immateriella rättigheter (IMR – patent, varumärke, formskydd) och tillgångar som inte är registrerbara rättigheter som upphovsrättsligt skyddade verk, kunnande, data, mjukvara, företagshemligheter och avtal. Rapporten använder därför genomgående immateriella tillgångar (IMT) eftersom begreppet inkluderar immaterialrätten (IMR).

Strategisk hantering av immateriella tillgångar är uppdragets uttryck för förmågan att identifiera, skydda, förvalta och använda tillgångarna i hela kedjan från forskning till kommersialisering.

För ansvarsfördelningen bland aktörer i innovationssystemet används uppdragets egen uppdelning i målgrupperna (exempelvis forskare, studenter, kreatörer, företag) och de aktörer som möter målgrupperna – uppdragets aktörer som kan bidra till målgruppernas kunskap och förmåga.

Begreppet Hypotes används för att beskriva initiala nyckelobservationer gjorda i analysarbetet och förkortas enligt följande i texten: H1, H2 etc.

Begreppet Tes används för att beskriva syntetiserade nyckelobservationer där bekräftade Hypoteser slagits samman och förkortas i texten enligt följande: T1, T2, etc.

Ibland förekommer tillägget a/b/c etc efter en Hypotes eller Tes (ex T2a, H3b) där bokstaven refererar till en avgränsad del av Hypotesen/Tesen.

2 Sammanfattning

2.1 Utgångspunkt

Regeringen hänvisar i uppdraget till Produktivitetskommissionens bedömning (SOU 2025:96) att kunskapen om immaterialrätt generellt sett är låg i Sverige, till forsknings- och innovationspropositionen (prop. 2024/25:60) enligt vilken förmågan hos innovationssystemets aktörer att skydda, förvalta och använda immateriella tillgångar är avgörande för nyttiggörandet, och till budgetpropositionen för 2026 där förmågan att hantera immateriella tillgångar och att få bättre utväxling på investeringarna i forskning och innovation beskrivs som av stor vikt för landets konkurrenskraft. Ett förändrat geopolitiskt läge gör dessutom mycket av den kunskap som utvecklas skyddsvärd. Mot den bakgrunden har PRV och Vinnova fått uppdraget att genomföra kunskapshöjande insatser (KN2026/00442).

Denna rapport validerar bilden ovan samt preciserar behoven till rekommendationer för fortsatt arbete. Nitton hypoteser om nuläge och behov har formulerats och prövats mot 30 evidensnoteringar ur sex underlagskategorier: dialogmöten med innovationssystemets aktörer, lärosätenas skriftliga inspel, statliga utredningar, tidigare regeringsuppdrag, PRV:s utbildnings- och enkätdata samt kontextrapporter. Underlagen har granskats oberoende, stämts av med områdesexperter (intervjuer) och konsoliderats till nio teser som beskriver nuläge och behov kring kunskapsspridning rörande IMT.

2.2 Nulägesbeskrivning

Behovsanalysen visar att kunskapen om immateriella tillgångar hos forskare, och enligt underlaget även hos entreprenörer, innovatörer, små och medelstora företag och delar av stödsystemet är låg, ojämnt fördelad och patentcentrerad. Immateriella tillgångar likställs med patent, medan upphovsrätt, företagshemligheter, data, mjukvara, varumärke och avtal förblir okända eller ohanterade (T1). Immaterialrätt ingår idag inte obligatoriskt i utbildning eller forskarutbildning, och patentinformation används i liten omfattning som forskningsunderlag (T2).

Meriteringssystemet premierar publicering framför nyttiggörande, immateriella tillgångar saknas som resultatmått i den nationella forskningsuppföljningen, och forskningsfinansiärerna ställer få och sällan uppföljda krav (T3, T4). De rättsliga ramvillkoren – lärarundantaget, offentlighetsprincipen och rättsläget för icke-patenterbara och digitala resultat – är oklara och tillämpas olika mellan lärosäten (T5).

Förmågan att hantera immateriella tillgångar vilar på enskilda personer snarare än på organisationer och dokumenterade processer, och stödet varierar kraftigt mellan stora och små lärosäten (T6). De kunskapshöjande insatser som hittills gjorts har ofta nått målgrupperna för sent, varit för generella och för kortsiktiga: de har byggts som projekt, beroende av enskilda personer, utan förankring i bestående strukturer (T7). Internationell samverkan och det skärpta säkerhetsläget reser rättighets- och säkerhetsfrågor som forskare är dåligt rustade för (T8). Efterfrågan på en nationell kompletterande funktion för kvalificerat stöd och enhetligare regeltolkning har återkommit i över tio år (T9).

2.3 Vilka är då de viktigaste behoven?

Behovsanalysen ger följande nyckelbehov som står ut som särskilt viktiga och angelägna att prioritera i kommande arbete:

1. **Breddad grundförståelse som omfattar mer än patent** – att känna igen upphovsrätt, företagshemligheter, data, mjukvara, varumärke och avtal som immateriella tillgångar.
2. **Igenkänning och lotsning snarare än expertis – hos målgrupperna och hos de aktörer som möter dem.** Målgrupperna för ökad kunskap inom IMT behöver veta när en fråga är aktuell, hur den formuleras och vem som kan hjälpa. Aktörerna i innovationssystemet – exempelvis lärare, handledare, innovationskontor, finansiärer, inkubatorer och rådgivare – behöver en grundläggande förståelse för immateriella tillgångar och rättigheter för att kunna identifiera när frågan blir relevant och lotsa mottagaren vidare.
3. **Rätt kunskap vid rätt tillfälle.** Kunskap och stöd behöver nå mottagaren vid de beslutspunkter i dennes livscykel där frågan blir relevant – exempelvis vid ansökan, avtal, publicering, samverkan, bolagsbildning – i stället för som generell information förmedlad vid en tidpunkt då behovet av den är låg hos mottagaren.
4. **Samlad, kvalitetssäkrad kunskap i digital form** som alla som möter målgrupperna kan hämta, anpassa och sprida.

5. **Patentinformation som forskningsunderlag på systemnivå** – hos exempelvis finansiärer, lärosätesbibliotek och stödfunktioner som rutinmoment i den systematiska omvärldsbevakningen.
6. **Organisatoriskt förankrad, mindre personberoende förmåga** med dokumenterade processer som överlever personbyten. Behovet pekar även på att en utjämning av kunskapsskillnader mellan stora och små lärosäten och regioner behöver ske.
7. **Långsiktiga, skalbara och systematiska insatser** inbäddade i bestående strukturer – exempelvis läroplaner, ordinarie finansiering, myndigheternas ordinarie verksamhet – i stället för tidsbegränsade projekt. Insatserna behöver ske i formen av **situationsanpassat stöd** som balanserar bredd och djup, når utöver de redan intresserade och presenterar frågor om immateriella tillgångar som nytta och värde för mottagaren.

2.4 Huvudslutsats

Ökad kunskap om immateriella tillgångar och rättigheter utgör en tillväxtpolitisk hävstång och är central och essentiell för Sveriges fortsatta internationella konkurrenskraft.

Strategisk hantering av immateriella tillgångar är en viktig förutsättning för att Sveriges stora forsknings- och innovationsinvesteringar ska kunna växlas till internationell konkurrenskraft.

Behovsanalysen ger stöd för att den förutsättningen i dag inte är uppfylld fullt ut i innovationssystemets bredd och för att frågan blivit mer brådskande att adressera för att inte Sverige skall tappa sin position och konkurrenskraft.

Det som saknas idag är inte i första hand mer information, utan snarare att kvalitetssäkrad kunskap finns samlad och tillgänglig. Att informationen når rätt aktör vid rätt tillfälle i mottagarens livscykel, och att förmågan att hantera immateriella tillgångar förankras i innovationssystemets organisationer och ordinarie processer i stället för hos enskilda personer.

Uppdraget, myndigheternas instruktioner och regleringsbrev för 2026 ger PRV och Vinnova mandatet att skapa den nödvändiga förändring som behovsanalysen pekar på måste ske, och förmågan finns i stora delar redan idag för att åstadkomma detta.

Behovsanalysen visar att de kunskapshöjande insatserna bör utformas som en långsiktig funktion där PRV tar fram och kvalitetssäkrar digitalt lättillgänglig kunskap, Vinnova och berörda myndigheter integrerar och sprider den i innovationssystemets processer, och de aktörer som redan möter målgrupperna använder den i sin ordinarie verksamhet. Denna långsiktiga funktion utgör en tillväxtstrategisk hävstång för ökad konkurrenskraft.

Utan denna långsiktiga funktion riskeras Sveriges nutida och framtida konkurrenskraft, särskilt ur ett internationellt perspektiv.

2.5 Rekommendationer

Baserat på behovsanalysen ger vi följande rekommendationer, utan särskild inbördes ordning, för det fortsatta arbetet:

- **Ett långsiktigt uppdrag för PRV och Vinnova.** Kunskapshöjningen kan inte hanteras genom tillfälliga projekt då behovet är permanent. PRV och Vinnova bör i delredovisningen föreslå regeringen hur formerna för långsiktig förvaltning kan säkras bortom uppdragets tidsram.
- **Rätt kunskap vid rätt tillfälle.** Kunskap och stöd integreras i de processer och beslutspunkter där IMT-frågan blir relevant för slutmottagaren (exempelvis forskare, studenter, innovatörer, entreprenörer, företag, SMEs etc), med en sammanhållen digital kunskapsmiljö som gemensam källa för innovationssystemets aktörer att nyttja.
- **Tydlig ansvarsfördelning.** PRV tar fram och kvalitetssäkrar kunskap och material; Vinnova och berörda myndigheter integrerar och sprider den; de aktörer som möter målgrupperna använder den i sina ordinarie processer.
- **Europeisk och internationell kapacitet.** Befintliga europeiska och internationella strukturer för kunskapshöjning tillgängliggörs och nyttiggörs för det svenska innovationssystemet, och internationaliserings- och säkerhetsfrågorna ges riktat stöd.
- **Stärkt kompetens inom upphovsrätt.** Att öka kunskapen om och bredda förståelsen för hur immateriella tillgångar kan hanteras och skyddas strategiskt. PRV bygger upp och förstärker sin kompetens inom upphovsrätt för att kunna ta ett bredare ansvar för kunskap om hela området IMR.
- **Fortsatt kartläggning av innovationssystemets processer.** De processer och beslutspunkter där immateriella tillgångar blir relevanta bör identifieras systematiskt, som grund för var kunskapen ska integreras.
- **Följ upp förmåga, inte volym.** Indikatorerna för uppföljning bör mäta om målgruppernas kunskap och innovationssystemets förmåga förändras och inte begränsa sig till exempelvis antalet genomförda insatser eller andra kvantitativa mått på aktivitet (bilaga C ger indikator-kandidater baserade på utfallet av behovsanalysen). Detta synliggör behovet av ett nationellt, långsiktigt statistikuppdrag för att möjliggöra uppföljning över tid.

3 Nuläge och behov gällande ökad kunskap om IMT-den övergripande bilden

Kapitlet redogör för nulägesbilden och behoven som förmedlas i de nio teserna som utgör resultatet av behovsanalysen.

3.1 Kunskap och medvetenhet (T1, T2)

Behovsanalysen visar att den grundläggande kunskapen om immateriella tillgångar och immaterialrätt är låg, men ojämnt fördelad snarare än enhetligt frånvarande: starka miljöer som exempelvis UU Innovation och Chalmers står mot mindre lärosäten och andra aktörer med liten kompetens (T1a). Samma mönster beskrivs i underlaget för entreprenörer och små och medelstora företag – dialogmötenas sammanställning talar om "betydande brister i grundläggande kunskap ... särskilt i akademien och bland små och medelstora företag". Kunskapen är dessutom patentcentrerad: immateriella tillgångar likställs med patent, både hos målgrupperna och delvis hos de aktörer som stödjer dem, och kännedomen om upphovsrätt, företagshemligheter, data, mjukvara, varumärke och avtal är svag (T1b). En strukturell orsak är att immaterialrätt inte ingår obligatoriskt i utbildning eller forskarutbildning utan är ett frivilligt och utspritt inslag som främst når de redan intresserade (T1c).

Det egentliga behovet är inte expertkunskap hos den enskilde. Underlaget pekar samstämmigt på att målet är en igenkänningsnivå – att veta när en fråga är aktuell, hur den formuleras och vem som kan hjälpa – förutsatt att det finns en tillgänglig stödfunktion att slussa frågorna till (T1d). Formuleringen återkommer nästan ordagrant i två oberoende statliga utredningar.

Patentinformationen – över 130 miljoner dokument som speglar teknikens framkant – används i mycket liten omfattning som forskningsunderlag, med risk för dubbelarbete och felprioriterade satsningar (T2). Låg användning är samstämmigt belagd; konsekvenserna är inte kvantifierade, och tesen formuleras därför som risk, inte som uppmätt effekt.

3.2 Incitament och styrsignaler (T3, T4)

Behovsanalysen visar att meriterings- och uppföljningssystemen gör immateriella tillgångar relativt osynliga i den akademiska miljön. Den akademiska karriären byggs på publikationer, anslag och citeringar, medan nyttiggörande och IP-arbete väger svagt i rekrytering, befordran och anslagstilldelning (T3a, välbelagd); publicering för meritering kan dessutom förstöra nyhetsvärdet för en senare patentansökan. På systemnivå saknas immateriella tillgångar som resultatmått i den nationella forskningsuppföljningen – att osynligheten i sin tur bidrar till låg medvetenhet är härlett,

och den samlade datastatusen för det ledet är tunn (T3b). En omläggning av meriteringen är politiskt omtvistad: SUHF varnar för ensidigt nyttofokus.

Forskningsfinansiärerna – den punkt där villkoren för forskningen sätts – ställer få och sällan uppföljda krav på strategisk hantering av immateriella tillgångar och har själva ojämn mognad i frågan (T4, välbelagd). Goda undantag finns, och Vinnova efterfrågar redan IP-strategi av företag i vissa program, vilket visar att kravställning är möjlig. Vilka krav respektive finansiär faktiskt ställer är inte systematiskt kartlagt.

3.3 Rättsliga ramvillkor (T5)

Behovsanalysen visar att de rättsliga ramvillkoren är oklara och ojämnt tillämpade. I exempelvis den akademiska miljön lägger lärarundantaget ägande och ansvar för nyttiggörande på den enskilda forskaren, vilket externa parter upplever som en osäkerhet i samverkan; nyttobedömningen av undantaget är samtidigt omtvistad och rapporten tar inte ställning till om det bör avskaffas utan ser det som en del av förutsättningarna (T5a). Offentlighetsprincipen upplevs röja nyhetsvärde och tvinga fram för tidiga eller uteblivna patentansökningar – upplevelsen är välbelagd, omfattningen och den exakta juridiska gränsdragningen kräver ny data (T5b). För icke-patenterbara och digitala resultat – upphovsrätt, mjukvara, forskningsdata, AI-genererat innehåll – är rättsläget oklart och tolkningen varierar mellan lärosäten, så att en forskares förutsättningar beror på var hen är anställd (T5c). Detta är inte enbart en kunskapsbrist: även en välinformerad forskare kan sakna ett klart svar.

3.4 Stödsystemets struktur (T6)

Behovsanalysen visar att förmågan att hantera immateriella tillgångar är personberoende snarare än organisatoriskt förankrad, i två nivåer. Hos exempelvis forskaren vilar hanteringen i praktiken på individen (T6a). I stödsystemet sitter kompetensen i enskilda personer snarare än i organisationen, den är uppsplittrad mellan många aktörer utan gemensam struktur och den varierar kraftigt med exempelvis lärosätens storlek och region – från Uppsala med flera IP-specialister till mindre lärosäten med enbart förvaltningsjurister; tre holdingbolag stod för cirka 70 procent av investeringarna under den senaste femårsperioden (SOU 2020:59) (T6b, välbelagd). Personberoendet är den viktigaste förklaringen till varför punktinsatser hittills fått begränsad effekt: det som byggts upp försvinner med personerna.

3.5 Insatsernas utformning (T7)

Behovsanalysen visar att kunskapshöjande insatser når målgrupperna för sent, är för generella och för kortsiktiga. Avgörande vägval – publicering, patentering, hemlighållande, avtal – är ofta redan gjorda när exempelvis en forskare möter stödsystemet, och konsekvenserna är ofta irreversibla; samtidigt tas information som kommer för tidigt inte emot (T7a). Tidigare insatser från PRV, Vinnova, lärosäten och innovationskontor har levererat värde men byggts som projekt, beroende av enskilda eldsjälar och utan förankring i läroplaner, ordinarie finansiering eller bestående strukturer (T7b, välbelagd). Situationsanpassat, praktisknära stöd som presenterar frågorna som nytta för mottagaren värderas högre och leder oftare till handling än generella, juridik- och riskfokuserade insatser – riktningen är samstämmig, men den kvantitativa evidensen gäller företag med små urval, och jämförande effektevidens för forskare saknas (T7c).

3.6 Internationalisering och säkerhet (T8)

Behovsanalysen visar att forskningens internationella karaktär och det skärpta säkerhetsläget reser rättighets- och säkerhetsfrågor som forskare är relativt dåligt rustade för. Att rättigheter skrivs över till parter i andra länder i EU-ramprogram, med färre svenska bolag som följd, närmar sig välbelagt på lärosätessnivå. Dual use, lagen om försvarsuppfinningar och ansvarsfull internationalisering är belagda främst ur myndighets- och policyperspektiv; ett konkret exempel är företag med lärosätetsbakgrund som sökt patent utan att känna till lagen om försvarsuppfinningar. Tesen är tunn som helhet, och forskarnära data saknas (T8).

3.7 Efterfrågad systemlösning (T9)

Till skillnad från T1–T8 beskriver T9 en efterfrågad lösning och redovisas därför som normativ. Efterfrågan på en nationell kompletterande funktion – ett kunskapsnav för kvalificerat stöd och enhetligare regeltolkning, som kompletterar och inte ersätter lärosätenas eget stöd – är uttalad och har återkommit oberoende i över tio år, från SOU 2015:16 till IVA:s Research2Business-rapport 2026 (T9a). Hur funktionen ska utformas, avgränsas och placeras är oprövat. Att finansiärernas kravställning är en av de mest verkningsfulla hävstångarna för förändring är en bedömning i underlaget, inte en uppmätt effekt (T9b).

3.8 Två typer av ojämn fördelning: förmågan i systemets delar och kunskapen om olika tillgångstyper

Behovsanalysen visar två skilda slag av ojämnheter som bör hållas isär. Den ena gäller innovationssystemets delar: förmågan att hantera immateriella tillgångar är personberoende och varierar kraftigt mellan lärosäten, regioner och stödaktörer (T6). Den andra gäller kunskapen om tillgångstyperna: immateriella tillgångar likställs med patent, medan upphovsrätt, företagshemligheter, data, mjukvara, varumärke och avtal – som ofta utgör huvuddelen av värdet i forskningsbaserade tillgångar – förblir okända eller ohanterade (T1). Även delar av stödsystemet är specialiserade på patent, vilket bidrar till att bredden inte förmedlas.

3.9 Behovsanalysen bekräftar uppdragets inriktning och tillför livscykelperspektivet, personberoendet och det permanenta i behovet av ökad kunskap om IMT

Behovsanalysen bekräftar regeringsuppdragets inriktning. Behovet av kunskap och stöd är reellt och gäller hela bredden av immateriella tillgångar, inte bara patent. Insatserna behöver riktas även mot de aktörer som kan bidra till målgruppernas kunskap och förmåga, eftersom det är där bristerna i struktur och kontinuitet finns. Uppföljningen bör avse målgruppernas kunskap och förmåga snarare än genomförda aktiviteter, i linje med deluppdrag 6.

Analysen tillför tre saker som uppdraget inte uttrycker lika tydligt. För det första **livscykelprincipen**: problemet är sällan att information saknas, utan att den når mottagaren vid en tidpunkt då relevansen är låg. För det andra **personberoendet** som huvudförklaring till varför tidigare insatser fått begränsad effekt. För det tredje att **behovet är permanent**: innovationssystemet fylls ständigt på med exempelvis nya doktorander, forskare, företagare och innovatörer, och kunskap som inte är inbäddad i strukturer måste byggas upp på nytt.

Ett innovationssystem som investerar betydande resurser i forskning och innovation behöver också en motsvarande förmåga att systematiskt identifiera och tillvarata de immateriella tillgångar som investeringarna skapar. Ambitionen bör vara att göra hanteringen av immateriella tillgångar till en strategisk breddfråga.

Att ökad kunskap inom IMT/IMR utgör en tillväxtstrategisk hävstång är en bedömning med brett institutionellt stöd – exempelvis finner vi det i budgetpropositionen för 2026, forsknings- och innovationspropositionen, Produktivitetskommissionen och hos IVA.

4 Vad behöver förändras?

Behovsanalysen pekar ut fyra viktiga principer som beskriver olika typer av förändringar som behöver ske för att den tillväxtstrategiska hävstången skall realiseras. De fyra principerna – från information till förmåga, rätt kunskap vid rätt tillfälle, en gemensam kunskapskälla med spridning genom dem som möter målgrupperna, och varaktig förankring.

4.1 Från information till förmåga – input till indikatorarbetet

Behovsanalysen visar att värdet av kunskap om immateriella tillgångar uppstår först när den kan användas i rätt skede: när exempelvis en forskare inför publicering vet att nyhetsvärdet står på spel, när ett konsortieavtal granskas före signering, när en finansiär efterfrågar en plan för nyttiggörande. Det önskade läget kan därför beskrivas som en förflyttning i flera steg:

Information → kunskap → förmåga → strategisk användning → värdeskapande

Den förflyttningen har en direkt konsekvens för uppföljningen. Det långsiktiga resultatet av uppdraget bör inte primärt mätas i antal utbildningar, informationsinsatser eller deltagare, utan i om målgruppernas kunskap och innovationssystemets förmåga faktiskt förändras: om fler känner igen tillgångar utöver patent, om fler får stöd före de avgörande besluten, om fler lärosäten har en organisatoriskt förankrad förmåga. Detta är rapportens input till indikatorarbetet i deluppdrag 6, och det ligger i linje med uppdragets mål att följa upp berörda målgruppers kunskap och förmåga. Traditionell statistik över patent, varumärken och design beskriver viktiga resultat men ger inte hela bilden av hur väl kunskapen omsätts i strategiskt agerande; den bör kompletteras med indikatorer på förmåga (bilaga C).

4.2 Rätt kunskap vid rätt tillfälle – livscykelprincipen

Behovsanalysen visar att utmaningen för de akademiska målgrupperna – forskare, doktorander och studenter, men också entreprenörer och innovatörer

i tidiga skeden – sällan är att information om immateriella tillgångar saknas. Utmaningen är att informationen är fragmenterad, varierar i kvalitet och ofta når mottagaren vid en tidpunkt då den konkreta relevansen är låg för individen. Information som kommer för tidigt i individens process tas inte emot; stöd som kommer för sent kan inte reparera beslut som redan är fattade (T7a).

Kunskap om immateriella tillgångar behöver därför betraktas som en livscykelbaserad resurs. Informationsbehovet förändras när en individ eller en idé rör sig från exempelvis utbildning och forskning till resultat, samverkan, nyttiggörande och kommersialisering. Det exempelvis en student behöver i början av en utbildning skiljer sig från det en forskare behöver inför publicering, ett forskningssamarbete eller bildandet av ett bolag och även från det ett företag behöver inför en finansieringsrunda eller en exportsatsning. Rätt kunskap ska finnas tillgänglig vid rätt tillfälle i mottagarens livscykel och i den process där frågan blir relevant. Det är en bärande del av det förhållningssätt rapporten föreslår, och det innebär en principiell förändring av informationslogiken när information om IMT förmedlas:

Traditionell informationslogik	Livscykelbaserad logik
Information tas fram och sprids generellt till målgruppen, i förhoppning om framtida användning.	Kunskapen aktiveras när en situation uppstår där den behövs.
Mottagaren förväntas själv känna igen behovet, söka upp informationen och tolka den.	De aktörer som möter mottagaren – exempelvis handledare, innovationskontor, finansiär, inkubator – känner igen situationen, lotsar vidare och kan hämta kvalitetssäkrad information anpassad för just det läget.
Framgång mäts i räckvidd: exempelvis antal kurser, deltagare, nedladdningar.	Framgång mäts i förmåga: att rätt beslut fattas vid rätt tidpunkt.

Utgångspunkten bör därför vara att samlad och nationellt kvalitetssäkrad information om IMT ska kunna tillgängliggöras livscykelbaserat till rätt aktör, med rätt innehåll och vid den tidpunkt då ett konkret behov uppstår och mottagligheten är som störst. Principen förutsätter att de aktörer som möter målgrupperna har den grundläggande förståelse som krävs för att känna igen situationen (nyckelbehov 2), och att beslutspunkterna i innovationssystemets processer är kartlagda (rekommendation R6).

4.3 En sammanhållen digital kunskapsmiljö och spridning genom dem som möter målgrupperna

En livscykelbaserad modell förutsätter en nationellt sammanhållen och kvalitetssäkrad kunskapsbas. Regeringsuppdraget anger som mål att öka tillgången till kvalitativt kunskaps- och utbildningsunderlag bland annat genom att bygga upp och långsiktigt förvalta en sammanhållen digital miljö. Behovsanalysen stödjer den inriktningen, och den bör förstås i två steg som hänger ihop men har olika logik.

- **Steg 1** – en sammanhållen digital kunskapsmiljö med kvalitetssäkrat material. PRV tar i sin expertroll fram, kvalitetssäkrar och förvaltar kunskapshöjande material och tillgängliggör det i en sammanhållen digital miljö som är öppen för alla målgrupper. Förebilder finns i de europeiska myndigheternas utbildningsplattformar, till exempel European Patent Academy vid Europeiska patentverket (EPO). Detta steg är en förutsättning för allt annat: utan en gemensam, aktuell och kvalitetssäkrad kunskapsgrund förblir informationen fragmenterad och kvaliteten ojämn.
- **Steg 2** – spridning, användning och integrering i innovationssystemets processer. Den digitala miljön ska inte förstås som enbart en webbplats som individen som behöver kunskapen själv förväntas hitta till. Den är samtidigt en gemensam kunskapskälla för alla som möter målgrupperna, exempelvis lärare och handledare, innovationskontor, holdingbolag, inkubatorer, finansiärer, branschorganisationer, rådgivare från vilken kvalitetssäkrad information kan hämtas, anpassas och byggas in i deras egna processer och beslutspunkter, livscykelbaserat. Spridningen och användningen är därmed bredare än webbplatsen. Uppföljningen av uppdraget behöver omfatta båda stegen.

Behovsanalysen visar varför målgrupperna och de aktörer som möter dem behöver tillgång till kvalitetssäkrad kunskap i digital form. Dagens information är fragmenterad och varierar i kvalitet (T7); stödsystemets kompetens är personberoende och ojämnt fördelad, så att exempelvis en forskare får helt olika stöd beroende på var hen är verksam (T6); regeltolkningen skiljer sig mellan lärosäten (T5); och nya frågor – data, mjukvara, AI, dual use – uppstår snabbare än enskilda organisationer kan bygga egen kompetens (T5, T8). En gemensam digital kunskapsgrund gör att samma kvalitetssäkrade innehåll kan användas av många spridare, hållas aktuellt centralt, anpassas till olika situationer och målgrupper och skalas utan att kvaliteten går förlorad – något som varken enskilda aktörer eller tidsbegränsade projekt kan åstadkomma var för sig.

4.4 Från personberoende till varaktig förmåga

Behovsanalysen visar att kunskapsspridning kring IMT bör hanteras långsiktigt. Tidigare kunskapshöjande insatser har varit fragmenterade, tidsbegränsade och personberoende, och ordvalen "långsiktiga, skalbara, systematiska" återkommer närmast ordagrant i flera oberoende källor som beskrivning av vad som i stället krävs (T7b, välbelagd). Kompetens som sitter hos enskilda personer försvinner med dem; material som inte förvaltas åldras; kurser som bygger på eldsjälar upphör när eldsjälarna byter arbete (T6, T7).

Behovet är dessutom permanent. Innovationssystemet fylls kontinuerligt på med exempelvis nya doktorander, forskare, studenter, företagare, entreprenörer och innovatörer som inte nåtts av tidigare insatser, och regelverk och tillgångstyper förändras. Det innebär att kunskapshöjningen inte kan slutföras som ett projekt utan behöver organiseras som en varaktig funktion: förvaltad material, dokumenterade processer, inbäddning i läroplaner, ordinarie finansiering och myndigheternas ordinarie verksamhet. Regeringsuppdraget löper till 2029 och pekar självt på varaktiga samarbetsformer, processer och strukturer (deluppdrag 4).

Behovsanalysen ger stöd för att formerna för en långsiktig förvaltning bortom uppdragets tidsram bör prövas redan nu – vad detta innebär för myndigheternas instruktioner och regleringsbrev är en fråga för PRV, Vinnova och regeringen, inte för denna rapport (se rekommendation R1).

5 Vem behöver göra vad?

5.1 Utgångspunkt: uppdragets ansvarsfördelning

Regeringsuppdraget anger ansvarsfördelningen mellan de två myndigheterna PRV och Vinnova. Uppdraget ska genomföras gemensamt med utgångspunkt i myndigheternas kompetens, erfarenhet och instruktionsenliga uppdrag. PRV ska, som ansvarig myndighet för information om immateriella tillgångar och rättigheter, ha ett huvudansvar för att utreda och analysera behov av information och stöd samt för att ta fram, underhålla och kvalitetssäkra kunskapsunderlag och utbildningsmaterial. Vinnova ska, som ansvarig myndighet för utveckling av effektiva innovationssystem, nyttiggörande av forskning och främjande av innovation, ha ett huvudansvar för att sprida kunskap i innovationssystemet, stärka samverkan med relevanta aktörer och föreslå varaktiga samverkansstrukturer för information, stöd och vägledning, samt ansvara för uppdragets samordning och rapportering.

Rapporten tolkar inte myndigheternas instruktioner eller styrning. Den beskriver vad behovsbilden innebär i praktiken för respektive roll, och den utgår från en huvudlogik som följer direkt av uppdragets ansvarsfördelning och av behovsanalysen:

- **PRV** tar fram, utvecklar, kvalitetssäkrar och förvaltar kunskap och information inom sitt kompetensområde.
- **Vinnova och andra berörda myndigheter** bidrar till att kunskapen integreras i innovationssystemets processer och sprider den.
- **De aktörer som redan möter exempelvis forskare, doktorander, studenter, företag och innovatörer** sprider, använder och integrerar kunskapen i sina ordinarie processer.

5.2 PRV – tar fram, utvecklar och kvalitetssäkrar kunskapen

Behovsanalysen visar att den samlade, kvalitetssäkrade kunskapsgrunden är den enskilt viktigaste förutsättningen för en livscykelbaserad modell (avsnitt 4.3). PRV:s roll utgår från myndighetens expertkompetens inom det industriella rättsskyddet – patent, varumärke och design – samt patent-information och immaterialrättsdata, och från dess position i det europeiska och internationella immaterialrättssystemet. I praktiken innebär rollen att PRV ansvarar för att den grundläggande informationen är korrekt, aktuell och användbar. Att ta fram och förvalta utbildningsmaterial och verktyg i den sammanhållna digitala miljön. PRV följer den internationella utvecklingen och för in relevant kunskap från de europeiska och internationella strukturerna i

det svenska systemet samt fungerar som specialiststöd när den lokala eller regionala kompetensen inte räcker.

Behovsanalysen pekar samtidigt på att PRV:s kompetens behöver nyanseras i förhållande till uppdragets bredd. Uppdraget omfattar uttryckligen upphovsrätt, och behovet av breddad grundförståelse gäller i hög grad just upphovsrätt, företagshemligheter, data, mjukvara och avtal (T1b). PRV har expertkompetens inom industriellt rättsskydd; inom upphovsrätt behöver myndigheten förstärka sin kompetens för att kunna ta ansvar för kunskap om hela bredden av immateriella tillgångar. Produktivitetskommissionen noterar att PRV:s informationsuppdrag i dag inte tydligt omfattar upphovsrätt och företagshemligheter (SOU 2025:96, s. 159). Detta är en uttrycklig rekommendation i rapporten.

5.3 Vinnova – integrerar och sprider i innovationssystemet

Vinnovas roll utgår från myndighetens befintliga ansvar för och kompetens om innovationssystemet, nyttiggörande av forskning och innovationsfinansiering. Behovsanalysen visar att kunskapen får värde först när den finns i de processer där beslut fattas, och att det är i spridningen och integreringen som tidigare insatser inte har räckt (T7b). I praktiken innebär rollen att Vinnova bidrar till att strategisk hantering av immateriella tillgångar integreras i exempelvis innovationsprocesser, innovationsstöd, finansiering, program och utlysningar och i utvecklingen av innovationssystemets aktörer. Vinnova leder arbetet med varaktiga samverkansstrukturer för information, stöd och vägledning (deluppdrag 4) och använder sina egna instrument som förebild för kravställning (Vinnova efterfrågar redan IP-strategi av företag i vissa program, T4).

Tillsammans innebär de två rollerna för PRV och Vinnova en förflyttning från att genomföra enskilda insatser till att gemensamt ansvara för att den nationella kunskapsgrunden tas fram, förvaltas, sprids och används.

5.4 Övriga myndigheter och samverkansparter

Regeringen har beslutat om uppdrag eller återrapporteringskrav i regleringsbreven för 2026 avseende Vetenskapsrådet, Konstnärsnämnden och statliga universitet och högskolor, och regeringsuppdraget anger att PRV och Vinnova ska samverka med Tillväxtanalys om uppföljning, utvärdering och indikatorer, med universitet och högskolor, Bolagsverket, Konstnärsnämnden, Tillväxtverket och Vetenskapsrådet där det bedöms relevant, samt inhämta synpunkter från Energimyndigheten, branschorganisationer, forskningsinstitut, forskningsfinansiärer, investerare och försvarsmyndigheter.

Behovsanalysen visar att flera av de identifierade behoven ägs av just dessa aktörer: finansiärernas krav och egen mognad (T4) av Vetenskapsrådet och övriga forskningsfinansiärer; synligheten i forskningsuppföljningen (T3b) av Vetenskapsrådet; organisatoriskt förankrad förmåga (T6) av lärosätena; kreatörernas kunskap och villkor berör Konstnärsnämnden; dual use, exportkontroll och lagen om försvarsuppfinningar (T8) av försvarsmyndigheterna. Rekommendationen att rikta insatserna mot de aktörer som möter målgrupperna innebär därför att dessa myndigheter ingår i arbetet med sina respektive instrument. Regleringsbrevens återsrapporteringskrav är här en tillgång som den övergripande planen redan pekar på.

5.5 De aktörer som möter målgrupperna

Regeringsuppdraget anger att insatser ska riktas även mot de aktörer som kan bidra till målgruppernas kunskap och förmåga. Behovsanalysen ger tre skäl till att detta bör vara en huvudinriktning, inte ett komplement. Stödsystemets förmåga är personberoende och ojämnt fördelad, så det är där kontinuiteten brister (T6). Insatser når målgrupperna för sent, och det är dessa aktörer som möter individen vid beslutspunkterna och kan känna igen situationen (T7a, avsnitt 4.2). Och den nationella funktion som efterfrågas beskrivs i underlaget som ett stöd till stödsystemet, som kompletterar och inte ersätter lärosätenas eget stöd (T9). Att rikta insatserna mot dessa aktörer är alltså en rekommendation grundad i teserna, i linje med uppdragets egen skrivning.

Exempel på aktörer som möter målgrupperna är lärosätenas ledningar, lärare och handledare; innovationskontor och holdingbolag; inkubatorer och företagsstödsaktörer; forskningsfinansiärer; myndigheter med stöd- och tillsynsroller; branschorganisationer; investerare; offentliga upphandlare; exportfrämjare; samt gymnasieskolan. Deras roll är att sprida, använda och integrera den kvalitetssäkrade kunskapen i sina ordinarie processer. Det förutsätter att de själva har en grundläggande förståelse för immateriella tillgångar och rättigheter – tillräcklig för att identifiera när frågan blir relevant och lotsa mottagaren vidare – och att de har tillgång till specialiststöd när den egna kompetensen inte räcker.

5.6 Målgrupperna

Uppdragets målgrupper är de människor och verksamheter där de immateriella tillgångarna faktiskt skapas och utvecklas: exempelvis forskare och doktorander, studenter, kreatörer, kunskapsintensiva företag i olika utvecklingsfaser – särskilt små och medelstora företag – samt startups, scaleups och andra forsknings- och kunskapsintensiva verksamheter.

Behovsanalysen visar att behovet hos målgrupperna är igenkänning och lotsning snarare än expertis (T1d), rätt kunskap vid rätt tillfälle (T7a) och att frågorna presenteras som nytta (T7c).

5.7 Ansvarsfördelningen i sammandrag

Nivå	Exempel på aktörer	Ansvar och bidrag till nästa nivå
Nationell kunskaps- och spridningsnivå	PRV, Vinnova; myndigheter med uppdrag i regleringsbrev 2026 (Vetenskapsrådet, Konstnärsnämnden, statliga lärosäten); samverkansparter enligt uppdraget (Tillväxtanalys, Tillväxtverket, Bolagsverket, Energimyndigheten, försvarsmyndigheter)	PRV tar fram, kvalitetssäkrar och förvaltar kunskap, material och specialiststöd i en sammanhållen digital miljö. Vinnova integrerar kunskapen i innovationssystemets processer, leder samverkansstrukturerna och samordnar uppdraget. Övriga myndigheter använder sina instrument – utlysningar, uppföljning, regleringsbrevens krav. Nivån förser nästa nivå med kvalitetssäkrad kunskap, verktyg och stöd.
Aktörer som möter målgrupperna	Lärosätenas ledningar, lärare och handledare; innovationskontor; holding-bolag; inkubatorer och företagsstödsaktörer; forskningsfinansiärer; branschorganisationer; investerare; offentliga upphandlare; exportfrämjare; gymnasieskolan	Sprider, använder och integrerar kunskapen i sina ordinarie processer – utbildning, rådgivning, finansiering, avtal, upphandling. Känner igen när frågan blir relevant i mottagarens livscykel och lotsar vidare. Nivån förser målgrupperna med rätt kunskap vid rätt tillfälle.
Målgrupperna	Forskare och doktorander; studenter; kreatörer; kunskapsintensiva företag, särskilt SMF; startups och scaleups	Identifierar, skyddar, förvaltar och använder immateriella tillgångar i sin egen verksamhet – med igenkänning och lotsning som miniminivå.

Läsanvisning till tabellen: varje nivå skapar förutsättningar för nästa. Den nationella nivån förser dem som möter målgrupperna med kunskap, verktyg och stöd; dessa förser i sin tur målgrupperna med rätt kunskap vid rätt tillfälle; målgrupperna omsätter kunskapen i strategiska beslut. Uppföljningen (deluppdrag 6) bör fånga alla tre nivåerna: tillgången till kvalitetssäkrad kunskap, dess integrering i processer och målgruppernas faktiska förmåga.

6 Rekommendationer (fördjupade)

Rekommendationerna riktar sig till PRV och Vinnova för det fortsatta arbetet inom uppdraget och anger vad myndigheterna kan föreslå regeringen som kompletterande åtgärder i delredovisningen. Varje rekommendation anger vilket deluppdrag den i första hand berör.

R1 Ett långsiktigt uppdrag

Kunskapshöjningen kan inte hanteras genom tillfälliga projekt. Innovationssystemet fylls kontinuerligt på med exempelvis nya doktorander, forskare, studenter, företagare och innovatörer, och tidigare insatser har fått begränsad effekt just därför att de byggts som tidsbegränsade, personberoende projekt. Behovet är därför permanent och kräver långsiktiga strukturer: förvaltad material, dokumenterade processer och inbäddning i läroplaner, ordinarie finansiering och myndigheternas ordinarie verksamhet.

Behovsanalysen bekräftar det nuvarande uppdragets inriktning; rekommendationen gäller inte att uppdraget behöver göras om. Den gäller tidshorisonten. Uppdraget löper till 2029, medan behovet inte upphör. PRV och Vinnova bör därför redan i den första delredovisningen – som enligt regeringsbeslutet ska ge förslag på kompletterande åtgärder – föreslå regeringen hur formerna för en långsiktig förvaltning av kunskapsgrunden och samverkansstrukturerna kan säkras bortom uppdragets tidsram. Vilka instrument som är lämpliga – myndigheternas instruktioner, regleringsbrev eller andra former – är en fråga för myndigheterna och regeringen.

Berör: delredovisningen, deluppdrag 4.

R2 Rätt kunskap vid rätt tillfälle

Information och stöd behöver integreras i de processer och beslutspunkter där immateriella tillgångar faktiskt blir relevanta för mottagaren – exempelvis ansökan, kontrakt och konsortieavtal, publicering, samverkan, bolagsbildning, finansieringsrunda, exportsatsning. Det förutsätter en sammanhållen digital kunskapsmiljö (ett nationellt kunskapsnav) där kvalitetssäkrad kunskap kan hämtas av alla som möter målgrupperna, och det förutsätter att kunskapen aktivt byggs in i dessa aktörers egna processer i stället för att spridas generellt utan tanke på när den skall praktiskt tillämpas. Två kritiska tidpunkter för exempelvis forskare framträder särskilt i underlaget: inför projektstart och ansökan, och efter kontrakt.

Framtida insatser bör därför utformas i två steg: en sammanhållen digital miljö med PRV:s kvalitetssäkrade material, och en spridnings- och integreringslogik som når målgrupperna via dem som möter dem. Funktionens utformning bör

förankras hos målgrupperna själva och avgränsas mot lärosätenas autonomi – efterfrågan är välbelagd, men utformningen är oprövad.

Berör: deluppdrag 2.

R3 Tydlig ansvarsfördelning

PRV tar fram, utvecklar, kvalitetssäkrar och förvaltar kunskap och information inom sitt kompetensområde. Vinnova och andra berörda myndigheter bidrar till att kunskapen integreras i innovationssystemets processer och sprider den. De aktörer som redan möter målgrupperna använder och integrerar den i sina ordinarie processer. Ansvarsfördelningen följer regeringsuppdraget; rekommendationen är att den görs uttrycklig och operativ i uppdragets strategi och handlingsplan.

Berör: deluppdrag 3 och 4.

R4 Europeisk och internationell kapacitet

De svenska insatserna bör kompletteras genom att befintliga europeiska och internationella strukturer för kunskapshöjning – till exempel European Patent Academy vid EPO, EUIPO:s utbildningsresurser och WIPO Academy – tillgängliggörs och nyttiggörs för det svenska innovationssystemet, i stället för att motsvarande material tas fram på nytt nationellt. PRV:s position i det europeiska och internationella systemet ger förutsättningarna för detta.

Internationaliseringen är samtidigt ett eget behovsområde. Behovsanalysen visar att rättigheter enligt lärosätena förs utomlands i internationella konsortieavtal och att forskare möter dual use-, exportkontroll- och försvarsuppfinningsregler som de inte känner till. Exempelvis riktad kunskap och granskningsstöd före avtalssignering, särskilt i EU-ramprogram och säkerhetskänsliga fält, samt kompetens om immateriella tillgångar i internationaliseringsstödet skulle kunna ingå i insatserna, i samverkan med försvarsmyndigheterna och exportfrämjarna.

Berör: uppdragets mål om säkerhet och skyddsvärde.

R5 Stärkt kompetens inom upphovsrätt

Öka kunskapen om och bredda förståelsen för hur immateriella tillgångar kan hanteras och skyddas strategiskt. PRV behöver bygga upp och förstärka sin kompetens inom upphovsrätt för att kunna ta ett bredare ansvar för kunskap om immateriella tillgångar och rättigheter. Uppdraget omfattar uttryckligen upphovsrätt, det centrala behovet är en grundförståelse som omfattar mer än patent, och kreatörer är en av uppdragets målgrupper. PRV:s expertkompetens ligger i det industriella rättsskyddet, och Produktivitetskommissionen noterar

att myndighetens informationsuppdrag i dag inte tydligt omfattar upphovsrätt och företagshemligheter. Kompetensuppbyggnaden bör ske i samverkan med andra aktörer, och den kan ingå bland de kompletterande åtgärder PRV och Vinnova föreslår regeringen.

Berör: deluppdrag 2 och 3.

R6 Fortsatt kartläggning av innovationssystemets processer och beslutspunkter

Livscykelprincipen förutsätter kunskap om var i innovationssystemets processer frågor om immateriella tillgångar blir relevanta. Arbetet bör därför fortsätta med att systematiskt identifiera de processer och beslutspunkter – i utbildning och forskarutbildning, i finansiärernas utlysningar och villkor, i innovationskontorens och inkubatorernas flöden, i avtal om innovationsinfrastruktur, i exportfrämjandet – där kunskap och stöd behöver integreras, och vilken aktör som äger respektive beslutspunkt. Kartläggningen ger samtidigt underlag för att åtgärda två flaggade dataluckor: finansiärernas faktiska krav (T4) och utbildningsutbudets utveckling (H03b).

Berör: deluppdrag 2, 3 och 4.

R7 Följ upp förmåga, inte volym

Indikatorerna i kommande uppföljningar bör mäta om målgruppernas kunskap och innovationssystemets förmåga förändras – inte antalet genomförda utbildningar, informationsinsatser eller deltagare. Uppföljningen bör kombinera kvalitativa och kvantitativa mått, fånga alla tre nivåerna i ansvarsfördelningen (tillgång till kvalitetssäkrad kunskap, integrering i processer, målgruppernas faktiska förmåga). Detta synliggör behovet av ett nationellt, långsiktigt statistikuppdrag för att möjliggöra uppföljning över tid.

De flesta indikatorer saknar i dag baslinje vilket bör etableras inledningsvis. Bilaga C ger indikatorer per tes.

Berör: deluppdrag 6.

Bilaga A Metod och underlag

A.1 Hypotesdrivet arbetssätt

Analysen har genomförts i fyra faser. I fas A extraherades evidens ur sex underlagskategorier till 30 evidensnoteringar med källhänvisning på sidnivå. I fas B formulerades 19 fristående, prövbara hypoteser om nuläge och behov, som var och en prövades mot evidensnoteringarna i en egen dokumenterad fil med referenser och datastatusbedömning. I fas C granskades materialet oberoende (granskningsnotat med elva åtgärds punkter, samtliga åtgärdade) och syntetiserades. I fas D stämde hypoteserna av med områdesexperter genom kvalitativa intervjuer, där experterna granskat och förhållit sig till hypoteserna; PRV:s arbetsgrupp har också lämnat synpunkter på hypoteserna före sommaren 2026. Intervjupersonerna förtecknas i bilaga E.

Varje påstående i rapporten är därmed spårbart i fyra led: tes → delpåstående (H-id) → evidensnotering → originaldokument och sida. Evidens- och spårbarhetsrutan i varje tesavsnitt i bilaga B anger delpåståenden, datastatus och centrala källor; bilaga D förtecknar samtliga källor.

A.2 Underlag

Underlaget omfattar sex källtyper med olika karaktär och styrka: dialogmöten inom IDA-gruppen oktober 2025–april 2026 (innovationskontor, finansiärer, FOI/FMV, exportfrämjare, företagsstödsaktörer) som ger aktuella och konkreta men intressentfärgade bilder; lärosätenas skriftliga inspel (bl.a. KI, UU, LU, Chalmers, SU); statliga utredningar (SOU 2015:16, SOU 2020:59, SOU 2025:96) som ger tyngd och tidsdjup; tidigare regeringsuppdrag till PRV och Vinnova med praktiska erfarenheter av genomförda insatser; PRV:s interna utbildnings- och enkätdata; samt kontextrapporter där ämnets frånvaro i sig är en datapunkt (bl.a. Forskningsbarometern 2025).

Underlagets styrka är samstämmighet över källtyper och tid; dess svagheter är en slagsida mot teknik- och medicintunga lärosäten och att forskarröster till största delen är förmedlade.

A.3 Målgruppsbredd i underlaget

Hypoteserna formulerades med forskare som primär målgrupp, i enlighet med uppdragets prioritering. Underlaget är dock bredare, och hypotesprövningen dokumenterar för varje källa vilken målgrupp den gäller. Dialogmötena med företagsstödsaktörer (Almi, Sting, Drivhuset, Nyföretagarcentrum m.fl.),

exportfrämjare och finansiärer beskriver främst entreprenörer, startups och små och medelstora företag; PRV:s utbildnings- och enkätdata samt de tidigare regeringsuppdragen gäller i huvudsak företag; statliga utredningar och IVA:s rapporter behandlar forskare, studenter, innovatörer och företag parallellt. Där ett mönster återkommer i flera målgrupper anges det i tesen (T1); där evidens om företag förs över till forskare genom analogi anges det uttryckligen och räknas inte som direkt forskarevidens (T7a, T7c). Flera teser (T3–T7, T9) beskriver innovationsstödsystemets struktur och gäller därmed alla målgrupper som möter det. Uppdragets övriga prioriterade målgrupper – studenter, kreatörer och företag – har inte analyserats med egna hypoteser; underlaget om dem är indirekt.

A.4 Från 19 hypoteser till 9 teser

De 19 hypoteserna prövades var för sig men vilar delvis på samma evidenspunkter. Samma källutsagor bar i flera fall upp till åtta hypoteser. För att undvika att samma evidens dubbelräknas i slutsatserna har hypoteserna konsoliderats till nio teser, där varje evidenspunkt har en primär tes och i övrigt markeras som korsreferens.

Konsolideringen följer tre principer: hypoteser med gemensam mekanism och gemensam åtgärdsägare har slagits samman; påståendetyper har separerats; och hypotesernas ursprungliga id:n följer med som delpåståenden (a/b/c) med bibehållen datastatus. Två hypoteser har omklassats: H19 (forskarröst-dataluckan) är ett metodförbehåll (A.6) och H03b (minskat utbildningsutbud) är ett datagap (B.8).

Tes	Bygger på Hypotes(er)
T1	H01 + H02 + H04 (+ H03a)
T2	H05
T3	H06 + H18
T4	H07a + H07b
T5	H08 + H09 + H10
T6	H11 + H12
T7	H13 + H16 + H17
T8	H15
T9	H14 + H07c
A.6	H19

Tes	Bygger på Hypotes(er)
B.8	H03b

A.5 Datastatus och hur teserna ska läsas

Varje delpåstående har en datastatus som återges exakt som den fastställts i hypotesprövningen och aldrig aggregeras uppåt – en tes kan därmed hävda olika led med olika säkerhet:

- **Välbelagd** – brett och samstämmigt stöd över flera oberoende källtyper. Kan rapporteras med rimlig säkerhet, nästan alltid med förbehållet att underlaget är kvalitativt och forskarrösten indirekt.
- **Tunn** – stöd finns men är begränsat: få källor, en enskild upphovsperson, eller en upplevd/härledd mekanism utan kvantifiering. Flaggas uttryckligen i löptexten.
- **Kräver ny data** – påståendet är plausibelt men inte fullt ut belagt med data.

Där status är tunn formuleras tesen med explicit markör – "underlaget pekar samstämmigt på", "belagt som efterfrågan, inte som effekt", "med risk för" – i stället för kategoriska orsakspåståenden.

A.6 Metodeförbehåll: forskarrösten är förmedlad (H19)

Nästan samtliga påståenden om forskares nuläge, kunskap och behov i underlaget kommer från någon som talar om forskare – innovationskontor, holdingbolag, IP-jurister, finansiärer, lärosätesledning, myndigheter och branschorgan – inte från forskare själva. Partiskheten är systematisk snarare än slumpmässig: de hörda aktörerna har egenintresse av att beskriva ett kunskaps- och stödbehov som motiverar deras roll. Närmast primärdata ligger IVA:s Research2Business-arbete (ett tjugotal djupintervjuer och två enkäter), men med selektivt urval. Själva dataluckan är välbelagd; det substantiella underlaget om forskares egen röst är tunt.

Förbehållet gäller samtliga nio teser och ska läsas som ett filter på hela rapporten: påståenden om forskare är förmedlade eller härledda tills primärdata finns. En viktig nyans är att mönstret kan vara genuint snarare än en artefakt – stödorganisationerna är de som faktiskt möter forskarna i IP-frågor – så slutsatserna kan mycket väl vara korrekta trots tunn primärdata.

Bilaga B Nuläge och behov: nio teser

Bilagan redovisar analysens resultat i nio teser, grupperade i sex teman. Varje tesavsnitt följer samma mall: tesen i sammanfattning, nulägesbeskrivning, behovsbild och en evidens- och spårbarhetsruta med delpåståenden och datastatus. Teserna är formulerade med forskaren som primär målgrupp (se A.3 om målgruppsbredd). Tes T9 är av annan karaktär än T1–T8 – den är normativ och redovisar en efterfrågad systemlösning – och placeras därför sist.

B.1 Kunskap och medvetenhet

T1 Låg, ojämn och patentcentrerad kunskap

Tes: Kunskapen om immateriella tillgångar är låg, ojämnt fördelad och patentcentrerad – hos forskare, och enligt underlaget i samma mönster hos entreprenörer, små och medelstora företag och delar av stödsystemet. För forskare grundläggs mönstret av att immaterialrätt inte ingår obligatoriskt i utbildning eller forskarutbildning. Behovet är inte expertkunskap utan en igenkänningsnivå: att veta när en fråga är aktuell, hur den formuleras och vem som kan hjälpa.

Nuläge

Den mest frekvent uttalade nulägesbeskrivningen i hela materialet är att forskares grundläggande kunskap om immateriella tillgångar och immaterialrätt är låg (H01). Påståendet återkommer i nästan varje underlag – från IDA-mötena och lärosätenas egna inspel till statliga utredningar och tidigare regeringsuppdrag – och utgör en del av bakgrunden till uppdraget. Det måste dock nyanseras på en viktig punkt: kunskapen är låg men ojämnt fördelad, inte enhetligt frånvarande. Kompetensen varierar kraftigt mellan lärosäten och miljöer – starka miljöer som UU Innovation och Chalmers står mot mindre lärosäten med liten IP-kompetens. Ingen källa hävdar att forskares kunskap är god, men flera betonar att bristen särskilt gäller det strategiska och breda. Mönstret är inte unikt för akademien: sammanställningen av dialogmötena talar om "betydande brister i grundläggande kunskap om immateriella tillgångar och immaterialrätt – särskilt i akademien och bland små och medelstora företag", och företagsstödsaktörerna beskriver kunskapsnivån bland entreprenörer som genomgående låg.

Just bredden är kärnan i nästa kunskapsproblem: forskare – och delvis deras stödaktörer – likställer immateriella tillgångar med patent och saknar kännedom om områdets bredd: upphovsrätt, företagshemligheter, data, mjukvara, varumärke och avtal (H02). I akademien behandlas patent ofta som

en forskningsoutput likställd med publikationer, snarare än som ett av flera strategiska val. Samma likställning dokumenteras hos företag: i Vinnovas intervjuer med fjorton företag "tänkte de flesta enbart på patent" före IP-strategiarbetet. Likställningen handlar delvis om en strategisk blind fläck (patent som default) snarare än ren obekantskap. Ett strukturellt skäl till att bredden inte förmedlas är att PRV:s informationsuppdrag enligt Produktivitetskommissionen i dag inte tydligt omfattar upphovsrätt och företagshemligheter.

En strukturell orsak till kunskapsläget hos forskare är att immaterialrätt inte ingår obligatoriskt i akademisk utbildning eller forskarutbildning, utan är ett ojämnt, oftast frivilligt och utspritt inslag (H03a). Frivilligheten gör att momenten prioriteras bort och att kurser når främst redan intresserade.

Vad är då det egentliga behovet? Underlaget pekar samstämmigt på att målet inte är att alla forskare ska bli IP-expert, utan att de når en nivå där de inser när de bör söka hjälp, med vilken fråga och av vem (H04). Formuleringen återkommer nästan ordagrant i två oberoende statliga utredningar och bekräftas självständigt av finansiärer. Den ramar om problemet från "kan för lite" till "handlingsberedskap" – och förutsätter att en tillgänglig stödfunktion finns att slussa frågorna till. Ett analogt mönster beskrivs för företag i PRV:s och Energimyndighetens utbildningssatsning: deltagarna "vet inte vad de behöver veta" och är därför dåliga beställare av expertstöd.

Behov

- En **breddad grundförståelse** som omfattar mer än patent: att känna igen upphovsrätt, företagshemligheter, data, mjukvara, varumärke och avtal som immateriella tillgångar (H01, H02).
- En **igenkännings- och lotsningsnivå** snarare än expertis: att veta när en fråga är aktuell, kunna formulera den och veta vem som kan hjälpa – kopplat till en tillgänglig, helst uppsökande stödfunktion (H04). Samma igenkänningsnivå behövs hos de aktörer som möter målgrupperna, så att de kan lotsa vidare.
- **Strukturell förankring av utbildning:** poänggivande, fältanpassade och i lämpliga fall obligatoriska IP-moment i grund- och forskarutbildning, med rätt tajming så att kunskapen landar när forskaren är mottaglig (H03a, H04).

Evidens och spårbarhet – T1

Delpåståenden: (a) H01 låg men ojämnt fördelad grundkunskap – välbelagd; (b) H02 patent likställs med immateriella tillgångar – välbelagd; (c) H03a immaterialrätt ej obligatoriskt i utbildningen – välbelagd; (d) H04 behovet är igenkänningsnivå, inte expertis – välbelagd. *(H03b – minskat utbildningsutbud över tid – behandlas som datagap, B.8.)* Målgruppsbredd: H01 och H02 dokumenterar samma mönster för entreprenörer och SMF (IDA företagsstöd, IDA-sammanställningen, RU 2016/02200, PRV:s utbildningsdata); H04:s företagsevidens är analog, inte direkt forskarevidens.

Centrala källor: samtliga sex IDA-möten 2025–2026; lärosätenas inspel; SOU 2015:16, SOU 2020:59 (s. 192–193), SOU 2025:96; IVA:s förstudie 2025 och R2B-slutrapport 2026; RU 2016/02200, RU 2021/01820. Genomgående förbehåll: kvalitativt underlag, förmedlad forskarröst.

T2 Patentinformation används inte som forskningsunderlag

Tes: Patentinformation används i låg grad som forskningsunderlag, med risk för dubbelarbete och felprioriterade satsningar. Behovet är att göra omvärldsbevakning via patentinformation till ett rutinmoment på systemnivå – hos finansiärer, bibliotek och stödfunktioner – i stället för ett individansvar.

Nuläge

Patentinformationen – över 130 miljoner dokument – speglar teknikens framkant vid sidan av de vetenskapliga publikationerna, men beaktas i forskningen "i mycket liten omfattning" (H05). Det riskerar dubbelarbete (att forska på redan beforskat) och felprioriterade satsningar. Att detta är ett beteende- och strukturproblem snarare än ren okunskap understryks av att frågan upplevs som olöst på systemnivå – i IDA-mötena ställdes den uttryckligen som "hur ska vi få VR att efterfråga patentinformation?". Problemet är samstämmigt belagt, men konsekvenserna är inte kvantifierade; tesen formuleras därför som risk, inte som uppmätt effekt.

Behov

- Att **patentinformation som forskningsunderlag** lyfts från den enskilde forskaren till systemnivå: finansiärer som efterfrågar den i ansökan, lärosätesbibliotek och stödfunktioner som tillhandahåller den som rutinmoment i omvärldsbevakningen (H05).

Evidens och spårbarhet – T2

Delpåstående: H05 låg användning av patentinformation – tunn (låg användning samstämmigt belagd; konsekvenserna dubbelarbete/felprioritering ej kvantifierade → kräver ny data).

Centrala källor: IVA:s förstudie 2025; RU 2016/02200; SOU 2015:16; RU 2021/01820; IDA-mötet PRV/Vinnova 16 okt 2025. Motiv för egen tes: deluppdrag 5 om immaterialrättsdata kräver ett eget spår med egen åtgärdsägare (AP4) och egen indikator.

B.2 Incitament och styrsignaler

T3 Meriterings- och uppföljningssystemen gör immateriella tillgångar osynliga

Tes: Meriterings- och uppföljningssystemen gör immateriella tillgångar osynliga: i karriärsystemet premieras publicering framför nyttiggörande, och i den nationella uppföljningen saknas immateriella tillgångar som resultatmått. Behovet är att nyttiggörande- och IP-meriter ges reell vikt i meritering, och att tillgångarna blir synliga i uppföljningen.

Nuläge

Den akademiska karriären byggs på publikationer, anslag och citeringar, medan nyttiggörande, patent och IP-arbete väger svagt eller inte alls i rekrytering, befordran och anslagstilldelning (H06). När det som mäts och belönas är publicering blir IP och nyttiggörande en frivillig kringaktivitet som rationellt prioriteras bort – även där kunskap och stöd finns. En särskilt skarp konflikt är att publicering för meritering kan förstöra nyhetsvärdet för en senare patentansökan (jfr T5). Mekanismen är konsistent över alla nivåer – lärosätesinspel, två statliga utredningar, EU-policy och sektororganets eget yttrande – och bekräftas indirekt av att samma publiceringslogik tränger undan även öppen datadelning. En viktig nyans är att en omläggning av meriteringen är politiskt omtvistad: SUHF varnar för ensidigt nyttofokus och försvagad akademisk frihet.

Samma osynlighet återkommer på systemnivå (H18). När den dominerande bilden av svensk forsknings prestation – i den centrala forskningsstatistiken och forskningsstyrningen – definieras genom pengar, personalvolym och publikationer/citeringar, existerar immateriella tillgångar i praktiken inte i den officiella resultatbilden. Den deskriptiva kärnan är robust: immateriella tillgångar saknas som resultatmått i bland annat Forskningsbarometern, och redan SOU 2015:16 konstaterade att styrningen är bibliometrisk. Hypotesens orsaksled – att osynligheten bidrar till låg medvetenhet – är däremot härlett och inte direkt mätt. Den samlade datastatusen för H18 är därför tunn, och

frånvaron kan delvis förklaras av internationell statistikstandard snarare än ett aktivt svenskt val. I sektorer utanför akademien (investerare, försvar) är immateriella tillgångar tvärtom centrala och följs upp – den blinda fläcken är specifik för den akademiska resultatbilden.

Behov

- **Karriärmässiga incitament:** att nyttiggörande-, samverkans- och IP-meriter väger i rekrytering, befordran och anslagstilldelning (t.ex. via SUHF:s ramverk för meritvärdering), med Chalmers impact award som benchmark (H06).
- **Synlighet i uppföljningen:** att IP-/nyttiggörandemått införs i nationell forsknings- och resultatstatistik, så att immateriella tillgångar blir ett "räknat" resultat (H18).

Evidens och spårbarhet – T3

Delpåståenden: (a) H06 meritering premierar publicering – välbelagd; (b) H18 immateriella tillgångar osynliga i styr- och uppföljningsbilden – tunn som samlad status (deskriptionen välbelagd; kausalledet "osynlighet → låg medvetenhet" härlett/tunt).

Centrala källor: lärosätenas inspel (UU, LU; Chalmers som motexempel); SOU 2020:59, SOU 2025:96; SUHF:s yttrande jan 2026; Forskningsbarometern 2025 (negativ evidens – IP saknas som resultatmått); SOU 2015:16; EU-policy (COM(2025) 270). Kausalledet i H18 bör verifieras.

T4 Finansiärerna ställer få och sällan uppföljda krav

Tes: Forskningsfinansiärerna ställer få och sällan uppföljda krav på strategisk IP-hantering och har själva ojämn IP-mognad. Behovet är tydligare och uppföljda krav – IP-/nyttiggörandeplan och patentinformation i ansökan – samt höjd egen mognad, utformat så att den akademiska autonomin inte upplevs hotad.

Nuläge

Den punkt i systemet där villkoren för forskningen faktiskt sätts är forskningsfinansiärerna – VR, Formas, Forte, Vinnova och Energimyndigheten samt stiftelser som SSF, Cancerfonden och Mistra. Underlagen pekar samstämmigt på att finansiärerna i dag ställer få krav och ger svaga incitament för strategisk IP-hantering, och att de har ojämn egen IP-mognad – VR har inte arbetat aktivt med frågan tidigare, och flera anser sig sakna expertkunskap (H07a–b). Goda undantag finns – SSF:s treprocentsavsättning för nyttiggörande och Cancerfondens implementeringsprogram – och Vinnova efterfrågar redan IP-strategi av företag i vissa program, vilket visar att

kravställning är möjlig. En parallell från öppen data-området är talande: även där krav finns är uppföljningen svag – 8 av 11 finansiärer ställer krav på öppen tillgång, men endast 2 följer upp (VR 2025). Hårda krav riskerar samtidigt att mötas av institutionellt motstånd och bör paras med värdeskapande incitament snarare än enbart kontroll. Finansiärernas möjliga roll som hävstång för förändring behandlas i T9.

Behov

- **Tydligare och uppföljda finansiärskrav:** krav på IP-/nyttiggörandeplan och på användning av patentinformation/FTO i ansökan, samt öronmärkta medel för nyttiggörande – mjukt utformat så att autonomi inte upplevs hotad (H07a).
- **Höjd egen IP-mognad hos finansiärerna:** intern IP-policy/strategi och utpekad IP-kompetens (H07b).

Evidens och spårbarhet – T4

Delpåståenden: (a) H07a få och sällan uppföljda krav – välbelagd; (b) H07b ojämn egen IP-mognad – välbelagd. Respektive finansiärs faktiska krav (utlysningstexter, villkor) är dock inte systematiskt kartlagda → flaggas som datalucka. (H07c – *finansiärerna som central hävstång* – behandlas i T9.)

Centrala källor: IDA-mötet med finansiärer 9 feb 2026; Dialogmötet på Vinnova 3 sep 2025; Öppen tillgång till forskningsdata (VR 2025); SOU 2015:16; IVA:s förstudie 2025.

B.3 Rättsliga ramvillkor

T5 Oklara och ojämnt tillämpade rättsliga ramvillkor

Tes: De rättsliga ramvillkoren kring forskningens immateriella tillgångar är oklara och ojämnt tillämpade: (a) lärarundantaget lägger ägande och ansvar på individen, vilket skapar osäkerhet i nyttiggörande och samverkan; (b) offentlighetsprincipen upplevs röja nyhetsvärde och tvinga fram för tidiga eller uteblivna ansökningar; (c) rättsläget för icke-patenterbara och digitala resultat är oklart och tillämpningen varierar mellan lärosäten. Behovet är nationell samsyn i regeltolkningen, avtals- och överlåtelsemodeller samt praktisk vägledning kring offentlighet och sekretess.

Nuläge

I centrum står lärarundantaget (1 § lagen 1949:345): till skillnad från i de flesta andra länder tillkommer rätten till patenterbara uppfinningar den enskilde forskaren, inte lärosätet (H08). Detta gör forskaren till rättighetshavare och lägger ansvaret för nyttiggörande på individen. Externa parter föredrar att

förhandla med lärosätet snarare än med enskilda forskare; resultat riskerar hamna "i byrålådan" om forskaren inte själv driver dem; och Sverige beskrivs som en internationell outlier (undantaget avskaffat i Danmark 2000, Norge 2003, Finland 2007). Nyttobedömningen är samtidigt genuint omtvistad – SUHF menar att undantaget "på många sätt tjänat Sverige väl", och flera utredningar har medvetet avstått från att ta ställning. Rapporten beskriver därför regeln som en källa till osäkerhet som behöver hanteras, inte entydigt som något som bör avskaffas.

Tätt sammanvävt ligger offentlighetsprincipen och OSL (H09). Eftersom statliga lärosäten är myndigheter blir anslagsansökningar, e-post och material på universitetets servrar allmänna handlingar, samtidigt som patenträtten kräver nyhet vid ansökningsdagen. Detta upplevs återkommande som ett hinder: nyhetsvärde röjs oavsiktligt, eller en patentansökan tvingas in i förtid – eller uteblir. Tre fenomen blandas ofta ihop och bör hållas isär: offentlighetsprincipen i strikt mening, frivillig publicering för meritering (T3) och sekretess i samverkansavtal. Upplevelsen och riktningen är välbelagd, men omfattningen och den exakta juridiska gränsdragningen kräver ny data.

För nya tillgångsslag är rättsläget oklart och tillämpningen ojämn (H10). Lärarundantaget är lagreglerat bara för patenterbara uppfinningar; för den växande volymen icke-patenterbara och digitala resultat – upphovsrätt, mjukvara, forskningsdata, demonstratorer, AI-genererat innehåll – är det oklart vem som äger vad. Samtidigt tolkar olika lärosäten samma regelverk olika, vilket gör att en forskares förutsättningar varierar med var hen är anställd och försvårar samarbeten över lärosätesgränser. Detta är inte enbart en kunskapsbrist: även en välinformerad forskare kan sakna ett klart svar. De AI-specifika aspekterna är tunnare belagda än övriga delar.

Behov

- **Nationell samsyn/uttolkning** av regelverket (lärarundantag, statsstöd, OSL) för likvärdiga förutsättningar oavsett lärosäte – utformad så att den inte upplevs som autonomiinskränkande (H08, H10).
- **Avtals- och överlåtelsemodeller** för fall där forskaren inte kan eller vill stå som ägare, och som klargör ägande i flerpartskonstellationer (H08).
- **Klargörande av rättsläget** för icke-patenterbara/digitala resultat (upphovsrätt, data, mjukvara, AI), inklusive aktuella IP-policyer vid lärosätena (H10).
- **Vägledning kring offentlighet/sekretess och nyhetsvärde** (rutiner för allmänna handlingar, publicerings- vs. ansökningstajming) samt en juridisk översyn av i vilken mån OSL faktiskt hindrar sekretessbeläggning (H09).

Evidens och spårbarhet – T5

Delpåståenden: (a) H08 lärarundantaget – välbelagd som uppfattning/mekanism; nyttobedömningen omtvistad (SUHF:s motargument redovisas); (b) H09 offentlighetsprincipen – välbelagd kvalitativt, kräver ny data för omfattning och juridisk gränsdragning; (c) H10 oklart rättsläge för icke-patenterbara/digitala resultat – välbelagd kvalitativt, tunn på AI-specifika aspekter.

Centrala källor: SOU 2020:59 (s. 191–194), SOU 2025:96 (förslag #12), SOU 2015:16; lärosätenas inspel (IFIM, KI, Chalmers); IDA-mötena med innovationskontor och finansiärer; SUHF:s yttrande jan 2026; IVA:s förstudie och R2B-rapport; möten i Luleå 2018.

B.4 Stödsystemets struktur

T6 Förmågan är personberoende, inte organisatoriskt förankrad

Tes: Förmågan att hantera immateriella tillgångar är personberoende snarare än organisatoriskt förankrad – i två nivåer: hos forskaren, där hanteringen i praktiken vilar på individen, och i stödsystemet, vars IP-kompetens är fragmenterad och ojämnt fördelad mellan stora och små lärosäten. Behovet är organisatoriskt förankrad förmåga med dokumenterade processer som överlever personbyten, samt utjämning via kompetenspool eller resursdelning.

Nuläge

På forskarnivå mynnar de rättsliga ramvillkoren (T5) ut i ett strukturellt mönster: hanteringen av immateriella tillgångar vilar i praktiken på den enskilde forskaren snarare än på en organisatoriskt förankrad förmåga vid lärosätet (H11). Den juridiska grunden lägger formellt rättigheterna hos forskaren, men problemet är strukturellt – förmågan är personberoende, ojämnt fördelad och inte systematiskt inbäddad, vilket förklarar varför punktinsatser får begränsad effekt. Motbilder finns: Chalmers sammanhållna nyttiggörandestruktur och UU Innovation visar att organisatoriskt förankrad förmåga är möjlig, och SUHF betonar att en sådan förmåga inte behöver betyda att lärosätet tar över rättigheterna.

På stödsystemnivå beskrivs IP-kompetensen som personberoende, fragmenterad och ojämnt fördelad mellan stora och små lärosäten (H12). Kompetensen sitter i enskilda personer snarare än i organisationen; den är uppsplittrad mellan många aktörer utan gemensam struktur; och den varierar kraftigt med lärosätets storlek och region – från Uppsala med flera IP-specialister till mindre lärosäten med enbart förvaltningsjurister. Tre holdingbolag (Göteborg, Lund, Uppsala) stod för cirka 70 procent av investeringarna under den senaste femårsperioden (SOU 2020:59), vilket

illustrerar den geografiska obalansen. En forskare får alltså helt olika stöd beroende på var hen råkar vara verksam.

Behov

- **Organisatoriskt förankrad förmåga vid lärosätet:** registrering av "vem äger vad", post-kontrakt-stöd och en mindre personberoende struktur runt forskaren (H11).
- **Mindre personberoende stödsystem** med dokumenterade processer som överlever personbyten (H12).
- **Utjämning mellan stora och små lärosäten/regioner**, t.ex. via kompetenspool, resursdelning eller köp av kompetens från starkare lärosäten (H12).

Evidens och spårbarhet – T6

Delpåståenden: (a) H11 hanteringen vilar på individen – välbelagd (representativitetsförbehåll); (b) H12 stödsystemets kompetens personberoende och ojämn – välbelagd.

Centrala källor: IDA-mötena med PRV/Vinnova, innovationskontoren och finansiärerna; SOU 2020:59 (holdingbolagsdata); IVA:s R2B-rapport; RU 2021/01820; lärosätenas inspel. Systematisk, jämförbar kartläggning av IP-kompetens per lärosäte saknas (datalucka).

B.5 Insatsernas utformning

T7 Insatserna når forskare för sent, för generellt och för kortsiktigt

Tes: Kunskapshöjande insatser når forskare för sent, är för generella och för kortsiktiga. Behovet är tredelat: rätt-i-tid-stöd kopplat till naturliga beslutspunkter; långsiktig inbäddning i bestående strukturer i stället för tidsbegränsade projekt; och situationsanpassad, värdeskapande-inramad utformning ("morot") snarare än generell juridik- och riskfokuserad ("piska").

Nuläge

Tajming. Forskare når – eller får stöd kring – immateriella tillgångar för sent i forsknings- och kommersialiseringsprocessen (H13). Avgörande vägval (publicering, patentering, hemlighållande, avtal) är ofta redan gjorda eller fördärvade när forskaren möter stödsystemet, och konsekvenserna är ofta irreversibla; innovationskontoren beskriver själva att de möter forskare "för sent". Samtidigt finns en tajmingsparadox: IP-utbildning som kommer för tidigt tas inte emot, eftersom forskaren ännu inte är mottaglig. Behovet är därför inte enbart "tidigare" utan rätt i tid – situationsanpassat och uppsökande. Att

problemet finns är välbelagt; omfattning och frekvens är inte kvantifierade. Den mest konkreta "misstags"-evidensen gäller företag (alla besökta företag i PRV:s utbildningsinsatser hade gjort misstag som "ofta är svåra eller omöjliga att reparera") och är överförd till forskare genom analogi.

Långsiktighet. Tidigare kunskapshöjande insatser har varit fragmenterade, tidsbegränsade och personberoende (H16). PRV:s och Vinnovas tidigare regeringsuppdragsinsatser, IP-checkar, lärosätenas kurser och innovationskontorens rådgivning har levererat värde men byggts som projekt, beroende av enskilda eldsjälar, utan förankring i system, läroplaner eller bestående strukturer. Ordvalen "fragmenterade", "tidsbegränsade", "personberoende" – och motsatsen "långsiktiga, skalbara, systematiska" – återkommer närmast ordagrant i flera oberoende källor. Förbehåll: avsändarna är delvis partiska, och systematisk effektutvärdering av tidigare insatser saknas.

Utformning. Situationsanpassat, praktikinrä och värdeskapande-inramat stöd värderas högre och leder oftare till handling än generella, juridik- och riskfokuserade insatser (H17). I PRV:s och Energimyndighetens utbildningssatsning fick situationsbaserad coachning högst deltagarskattning (relevans/nytta 5,71 av 6) medan generell kunskapsökning fick lägre (4,25), och deltagare uppgav att coachningen påverkade interna beslut. Observera att detta är företagsdata med små urval ($n \approx 7-16$); jämförande effektevidens för forskare saknas, och riktningen – samstämmig och designstyrande – bör därför verifieras. Tre designvillkor måste vägas in: skalbarhet får inte gå ut över djup (den högst värderade komponenten var den minst skalbara); juridiken kan inte väljas bort, bara presenteras bättre; och inramning ersätter inte incitamentsreform (T3, T4).

Behov

- **Rätt-i-tid-stöd:** uppsökande, situationsanpassade utlösare kopplade till finansierings- och publiceringsbeslut, med stöd vid två kritiska tidpunkter – inför projektstart/ansökan och post-kontrakt (H13).
- **Långsiktiga, skalbara och systematiska insatser** inbäddade i bestående strukturer – läroplaner, ordinarie finansiering, myndighetsinstruktion – i stället för tidsbegränsade projekt; dokumenterade processer och modulariserat material som överlever personbyten (H16).
- **Situationsanpassat, värdeskapande-inramat stöd** som balanserar bredd (baskurser) och djup (kontextnära coachning), når utöver de redan intresserade och presenterar frågor om immateriella tillgångar och rättigheter som nytta och värde för mottagaren snarare än som juridik (H17).

Evidens och spårbarhet – T7

Delpåståenden: (a) H13 stöd kommer för sent – välbelagd för att problemet finns, tunn för omfattning; (b) H16 fragmenterade, tidsbegränsade och personberoende insatser – välbelagd (förbehåll: partiska avsändare, ingen systematisk effektutvärdering); (c) H17 situationsanpassat/"morot" slår generellt/"piska" – tunn-medel (riktningen samstämmig; deltagarskattning 5,71 mot 4,25 är företagsdata, n=7-16; jämförande effektevidens för forskare saknas).

Centrala källor: IDA-mötena (innovationskontor, finansiärer, företagsstöd); PRV:s rapporter om utbildningsinsatserna samt Enkät/Uppföljning IPR-utbildning 2020; RU 2021/01820; SOU 2020:59; IVA:s R2B-rapport. Motiv för att hålla T7 skild från T6: T6 beskriver strukturen som ska fånga upp forskaren, T7 insatserna som ska höja kunskapen – insatsdesignen är det PRV direkt kan påverka.

B.6 Internationalisering och säkerhet

T8 Internationalisering och säkerhetsläge reser frågor forskare inte är rustade för

Tes: Internationell samverkan och det skärpta säkerhetsläget reser rättighetsfrågor – ägande som förs utomlands i konsortieavtal, dual use, exportkontroll, lagen om försvarsuppfinningar – som forskare är dåligt rustade för. Behovet är riktad kunskap och granskningsstöd före avtalssignering, särskilt i EU-ramprogram och säkerhetskänsliga fält, samt IP-kompetens i internationaliseringsstödet.

Nuläge

Forskningens internationella karaktär – EU-ramprogram, gränsöverskridande konsortier, många utländska doktorander och en växande dual use- och forskningssäkerhetsagenda – skapar rättighets- och säkerhetsfrågor som forskare enligt underlaget är dåligt rustade för (H15). Två delar framträder med olika styrka. Den första – att IP och ägande förs utomlands i EU-ramprogram – närmar sig välbelagt på lärosätessnivå och beskrivs samstämmigt från flera lärosäten: rättigheter skrivs över till parter i andra länder, vilket ger färre svenska bolag och att forskning flyttar utomlands. Den andra – dual use, lagen om försvarsuppfinningar och ansvarsfull internationalisering – är belagd men nästan uteslutande ur myndighets- och policyperspektiv (FOI, FMV, IVA); ett konkret exempel är företag med lärosätessbakgrund som sökt patent utan att känna till lagen om försvarsuppfinningar. Lärarundantaget är dessutom svårt att förklara för utländska parter (jfr T5). Forskarnas egen utsatthet är svagare belagd än lärosätessperspektivet, och frågan hålls skild från T1: kunskapsluckan är kvalitativt annorlunda och rör en delmängd forskare.

Behov

- **Kunskap och granskningsstöd om IP- och ägandevillkor i internationella konsortieavtal** (särskilt Horisont) så att svensk rådighet över resultat granskas före signering (H15).
- **Riktad kunskap om dual use, lagen om försvarsuppfinningar, exportkontroll och ansvarsfull internationalisering** i relevanta fält (H15).
- **Samlad process för immaterialrätt i internationaliseringsstödet** – exportfrämjarna saknar i dag egen IP-kompetens (H15).

Evidens och spårbarhet – T8

Delpåstående: H15 – tunn som helhet; Horisont-/ägaröverföringsledet närmar sig välbelagt på lärosätetsnivå; dual use-ledet belagt ur myndighets- och policyperspektiv; forskarnära data saknas.

Centrala källor: IDA-mötet med innovationskontoren 7 nov 2025; IDA-mötet med FOI och FMV 9 dec 2025; IDA-mötet om export 16 mars 2026; lärosätets inspel (UU, IFIM); SOU 2025:96; IVA:s förstudie; SUHF:s yttrande. Slagsida mot tekniklärosäten.

B.7 Efterfrågad systemlösning (normativ tes)

T9 Efterfrågan på ett nationellt kunskapsnav – och finansiärerna som hävstång

Tes: Det finns en över tio år återkommande, uttalad efterfrågan på en nationell kompletterande funktion (kunskapsnav) för kvalificerat IP-stöd och enhetligare regeltolkning, och finansiärerna pekas i underlaget ut som den centrala hävstången för förändring. Båda leden är belagda som efterfrågan och bedömning – inte som uppmätt effekt – och forskarnas egen efterfrågan är oprövad.

Nuläge

Till skillnad från T1–T8 beskriver T9 inte ett sakförhållande hos forskarna utan en efterfrågad lösning i systemet, och redovisas därför uttryckligen som normativ. Efterfrågan på en nationell struktur eller funktion – ett kunskapsnav – som kompletterar (inte ersätter) lärosätets eget stöd är uttalad och samstämmig, och återkommer oberoende över tio år: SOU 2015:16 → RU 2016/02200 → SOU 2020:59 → IVA:s förstudie 2025 → IDA-mötena 2025–2026 → SOU 2025:96 → IVA:s R2B-rapport 2026 (H14). PRV har själv föreslagit en sådan roll, och det finska IPR University Center nämns återkommande som förebild. Två viktiga reservationer: SUHF avstyrker centralt fastslagna mallar och varnar för autonomiinskränkning, och flera av de

starkaste beläggen kommer från parter med egenintresse i en sådan struktur – inklusive PRV. Efterfrågan är reell, men hur navet ska utformas, avgränsas och placeras är oprövat, liksom om forskare själva efterfrågar det.

Regeringsuppdragets mål om en sammanhållen digital miljö och den övergripande planens arbetspaket AP3 svarar mot efterfrågan; behovsanalysen ger efterfrågebilden men inte utformningen (se avsnitt 4.3 och R2).

Det andra ledet gäller förändringsmekanismen: forskningsfinansiärernas kravställning framhålls återkommande i underlaget som en av de mest verkningsfulla hävstångarna för att flytta ansvar och kunskap "in i systemet" (H07c). Detta led är huvudsakligen normativt och förslagsbaserat – en bedömning hos utredare och systemaktörer, inte en uppmätt effekt – och redovisas därför med den markören.

Behov

- **En nationell kompletterande funktion (kunskapsnav)** för kvalificerat IP-stöd och enhetligare regeltolkning – avgränsad mot lärosätenas autonomi och förankrad även hos forskare själva (H14).
- **Att finansiärshävstången provas systematiskt:** dialog om krav med uppföljning inom AP5, med kartläggning av faktiska krav per finansiär som första steg (H07c).

Evidens och spårbarhet – T9

Delpåståenden: (a) H14 – välbelagd att efterfrågan finns; tunn/oprövat om utformning och forskaregen efterfrågan; (b) H07c finansiärerna som central hävstång – huvudsakligen normativt/förslagsbaserat; en bedömning i underlaget, inte en uppmätt effekt.

Centrala källor: SOU 2015:16; RU 2016/02200; SOU 2020:59; IVA:s förstudie 2025; IDA-mötena 2025–2026; SOU 2025:96 (förslag #28, #41); IVA:s R2B-rapport 2026; SUHF:s yttrande (reservation).

B.8 Samlad evidensbild och datagap

Underlaget är brett och påfallande samstämmigt: samma problembilder återkommer oberoende av varandra i dialogmöten, lärosätesinspel, statliga utredningar och tidigare regeringsuppdrag över perioden 2015–2026.

Nulägesleden i flertalet teser är välbelagda genom denna kvalitativa triangulering. De tunna leden är koncentrerade till konsekvens- och effektpåståenden – vad den låga kunskapen leder till, hur ofta stöd kommer för sent, vilken effekt olika insatsformat har – och till forskarnas egen röst, som i hela materialet är förmedlad.

Led som är tunna eller kräver ny data: T2 (konsekvenserna av låg patentinformationsanvändning), T3b/H18 (kausalledet), T4 (faktiska krav per finansiär), T5b/H09 (omfattning och juridisk gränsdragning), T5c (AI-aspekter), T7a (omfattning), T7c (effektevidens för forskare), T8 (forskarnära data) och T9 (utformning och forskaregen efterfrågan).

Datagap: utbildningsutbudets utveckling (H03b). Uppgiften att utbudet av kurser och moment i immaterialrätt har minskat kraftigt över tid – "över 80 procent har försvunnit under de senaste tio åren" vid KTH, KI och SU – vilar på en enda upphovsperson och behandlas därför som ett flaggat datagap, inte som ett delpåstående i T1. Uppgiften är, om den stämmer, väsentlig för både problembilden och insatsdesignen.

Bilaga C Indikatorkandidater per tes

Bilagan ger rapportens input till deluppdrag 6. Typ anger output (aktivitet eller struktur) eller effekt (kunskap, förmåga, beteende); effektindikatorerna svarar mot uppdragets mål att följa upp berörda målgruppers kunskap och förmåga. Kandidaterna är knutna till delpåståenden (H-id) så att de överlever framtida eventuella omgrupperingar utan att tappa spårbarhet. Flertalet saknar baslinje. Indikatorer formulerade för forskare bör där det är relevant kompletteras med motsvarande mått för uppdragets övriga målgrupper.

Indikatorkandidat	Typ	H-id	Baslinje
Målgruppernas faktiska kunskap om immateriella tillgångar (test/självskattning)	Effekt	H01, H02	Kräver ny data
Andel som kan namnge fler än en tillgångstyp utöver patent	Effekt	H02	Kräver ny data
Självskattad förmåga att veta "när / med vilken fråga / till vem"	Effekt	H04	Kräver ny data
Andel forskare som anger osäkerhet om vem som äger vilka resultat	Effekt	H08, H10	Kräver ny data
Andel forskare som publicerar före patentansökan	Effekt	H06, H09	Kräver ny data
Antal IP-rådgivare (heltidsekvivalenter) per lärosäte, relaterat till storlek	Output	H12	Kräver ny data
Andel forskare med stödkontakt före publicering/första patentbeslut	Effekt	H13	Kräver ny data
Andel utbildningar med obligatoriskt poänggivande IP-moment	Output	H03a	Kräver ny data
Andel lärosäten vars meriteringskriterier värderar nyttiggörande/IP	Output	H06	Kräver ny data
Andel lärosäten med aktuell IP-strategi och dedikerad IP-kompetens	Output	H11, H12	Kräver ny data
Andel insatser inbäddade i bestående strukturer vs. projekt	Output	H16	Kräver ny data
Målgruppernas kännedom om och efterfrågan på den nationella kunskapsfunktionen	Effekt	H14	Kräver ny data
Andel aktörer som möter målgrupperna som använder material ur den digitala miljön i egna processer	Output	H14, H16	Funktion ej etablerad
Andel stödaktörer som fått kvalificerat specialiststöd från nationell funktion	Effekt	H14	Funktion ej etablerad
Minskad spridning i IP-kompetens mellan lärosäten över tid	Effekt	H14, H12	Kräver ny data

Indikator kandidat	Typ	H-id	Baslinje
Andel ansökningar/projekt med patentlandskaps-/FTO-analys	Output	H05	Kräver ny data
Nyttjandevolym av patentinformationstjänster bland forskare	Output	H05	Kräver ny data
Andel utlysningar med IP-/nyttiggörandekrav – och andel som följs upp	Output	H07	Ej kartlagt
Andel finansiärer med intern IP-policy och utpekad IP-kompetens	Output	H07	Kräver ny data
Andel lärosäten vars IP-policy täcker data/AI och kombinationsanställda	Output	H10	Kräver ny data
Andel forskare i konsortier med IP-granskningsstöd före signering	Output	H15	Kräver ny data
Kännedom om lagen om försvarsuppfinningar/ exportkontroll i relevanta fält	Effekt	H15	Kräver ny data
Deltagarskattad relevans/nytta per modultyp ("morot"/"piska")	Effekt	H17	Indikativ (företagsdata)
Andel deltagare som vidtar konkret IP-åtgärd efter insats	Effekt	H17	Kräver ny data
IP-/nyttiggörandemått i nationell resultatstatistik (ja/nej)	Output	H18	Saknas i dag

Bilaga D Källförteckning

Källorna förtecknas per källtyp med analysens evidensnoterings-id (extrakt-id) och originaldokument. Sidnivåreferenser finns i analysens hypotesdokumentation. Regeringsuppdraget KN2026/00442 (regeringsbeslut 2026-02-26) och den övergripande planen (PRV/Vinnova, dnr 2026-00476, 2026-03-30) utgör uppdragets styrande dokument och refereras direkt i Del 1.

Dialogmöten (IDA-gruppen) och interna anteckningar

Extrakt-id	Originaldokument
ida-prv-vinnova-2025-10-16	IDA-gruppen: mötet med PRV och Vinnova, 16 oktober 2025
ida-innovationskontor-2025-11-07	IDA-gruppens möte med innovationskontoren, 7 november 2025
ida-foi-fmv-2025-12-09	IDA-gruppen: möte med FOI och FMV, 9 december 2025
ida-finansiarer-2026-02-09	IDA-gruppen: möte med finansärer, 9 februari 2026
ida-export-2026-03-16	IDA-gruppen: möte med fokus export, 16 mars 2026
ida-foretagsstod-2026-04-13	IDA-möte med företagsstöddorganisationer, 13 april 2026
ida-sammanställning	Sammanställning av IDA-möten
vinnova-dialog-2025-09-03	Anteckningar från dialogmöte på Vinnova, 3 september 2025
lulea-2018	Sammanfattning av möten i Luleå 2018

Lärosätenas skriftliga inspel

Extrakt-id	Originaldokument
inspel-ki	Lärosätenas inspel (inspel.pdf): KI, UU, LU, Chalmers, SU samt IFIM

Statliga utredningar

Extrakt-id	Originaldokument
sou-2015-16	SOU 2015:16 Ökat värdeskapande ur immateriella tillgångar
sou-2020-59	SOU 2020:59 Innovation som drivkraft – från forskning till nytta
sou-2025-96	SOU 2025:96 Fler möjligheter till ökat välbefinnande (Produktivitetskommissionens slutbetänkande)

Tidigare regeringsuppdrag (PRV och Vinnova)

Extrakt-id	Originaldokument
ru-2016-02200	Slutrapport, regeringsuppdrag N2016/02200
ru-2021-01820	Slutrapport, regeringsuppdrag 2021-01820
ru-prv-n2021-01194	PRV: Delrapport – insatser för nyttiggörande och kommersialisering av innovation, N2021/01194

PRV:s interna utbildnings- och enkätdata

Extrakt-id	Originaldokument
prv-utbildningsinsatser	Sammanfattande rapport om utbildningsinsatserna
prv-energimynd-utbildning	Sammanfattande rapport om Energimyndighetens och PRV:s utbildningssatsning
enkat-ipr-2020	Bilaga 2 – Enkät IPR-utbildning 2020
uppföljning-ipr-2020	Uppföljning IPR-utbildning 2020

Utredningar och rapporter från andra aktörer

Extrakt-id	Originaldokument
iva-immaterialratt-forstudie	IVA (2025): Nationell immaterialrättsstrategi – förstudie
iva-r2b-slutrapport	IVA (2026): Research2Business – slutrapport
iva-r2b-sammanfattning	IVA (2026): Research2Business – sammanfattning
suhf-yttrande-2026	SUHF: Yttrande till Produktivitetskommissionen, januari 2026

EU- och policymaterial

Extrakt-id	Originaldokument
eu-startup-strategi	COM(2025) 270 final: EU Startup and Scaleup Strategy
deep-tech	Accelerating European deep tech (Vinnova/PRV)

Kontextkällor (ämnets frånvaro som datapunkt)

Extrakt-id	Originaldokument
forskningsbarometern-2025	Vetenskapsrådet: Forskningsbarometern 2025
oppen-forskningsdata-2025	Vetenskapsrådet (2025): Öppen tillgång till forskningsdata
upphandling-innovation-2022	Upphandlingsmyndigheten, rapport 2022:3 Upphandling för att stödja innovation
foretagens-villkor-2023	Tillväxtverket: Företagens villkor och verklighet 2023

Bilaga E Intervjupersoner

Hypoteserna i rapporten har stämts av med områdesexperter genom kvalitativa intervjuer (se A.1). Intervjupersonerna förtecknas nedan.

Nr	Namn	Roll och Organisation
1	Lisa Ericsson	Chef, KTH Innovation
2	Helena Melander Bergström	VD, Örebro Universitet Holding AB
3	Christina Wainikka	Policyexpert immaterialrätt, Svenskt Näringsliv
4	Marcus Holgersson	Professor (N1) Entrepreneurship and Strategy Teknikens ekonomi och organisation, Chalmers. Ledamot PRV's insynsråd
5	Frantzeska Papadopoulou Skarp	Professor i civilrätt med särskild inriktning mot immaterialrätt, Stockholms universitet